

»Mladi za napredek Maribora 2016«

33. srečanje

**RAZVOJ VINOGRADNIŠTVA OB TREH VINSKIH TURISTIČNIH
CESTAH V VINORODNEM PODOKOLIŠU MARIBOR**

Raziskovalno področje: geografija

Raziskovalna naloga

Avtor: RAHELA REPINA
Mentor: LIDIJA SEDAR HREN
Šola: ŠKOFIJSKA GIMNAZIJA A.M.SLOMŠKA MARIBOR

Maribor, 2016

KAZALO VSEBINE

Kazalo vsebine	2
Kazalo grafov	4
Kazalo slik	5
Kazalo tabel	6
Povzetek	7
Zahvala	8
1 Uvod	9
1.1 Raziskovalna vprašanja	9
1.2 Delovne hipoteze	10
2 Teoretični del	11
2.1 Vinogradništvo na Slovenskem	11
2.1.1 Zgodovinski pregled	11
2.1.2 Rajonizacija vinogradniškega območja Slovenije	13
2.1.3 Vinske turistične ceste	16
2.1.4 Naravni vplivi na proizvodnjo vina	20
2.1.5 Družbeni vplivi na proizvodnjo vina	21
2.2 Dopolnilne dejavnosti na kmetiji	22
2.2.1 Turistične dejavnosti	23
2.3 Oglaševanje in sodelovanje	25
2.3.1 Primeri sodelovanja in povezovanja	25
2.3.2 Primeri oglaševanja in reklame	27
3 Praktični del	29
3.1 Metode raziskovanja	29
3.1.1 Anketa	29
3.1.2 Intervju	30
3.2 Rezultati	30
3.2.1 Anketa	30
3.2.2 Intervju	51

4	Razprava	52
5	Zaključek.....	56
6	Družbena odgovornost	57
7	Viri in literatura.....	58
	Priloge	62
	Priloga 1: Anketa	62
	Priloga 2: Seznam vinogradnikov Podpohorske vinske turistične ceste (VTC 17).....	65
	Priloga 3: Seznam vinogradnikov Mariborske vinske turistične ceste (VTC 18)	67
	Priloga 4: Seznam vinogradnikov Gornje slovenjgoriške vinske turistične ceste (VTC 19)	69
	Priloga 5: Prva elektronska pošta vinogradnikom	71
	Priloga 6: Druga elektronska pošta vinogradnikom.....	72
	Priloga 7: Intervju z gospo Tadejo Vodovnik Plevnik.....	73
	Priloga 8: Skupni zaščitni znak vseh treh vinskih turističnih cest.....	77

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Primerjava anketiranih vinogradnikov, pri katerih je pridelava in prodaja vina del družinske tradicije, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	35
Graf 2: Naravni dejavniki, ki po mnenju anketiranih vinogradnikov najbolj vplivajo na pridelavo in prodajo vina, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	36
Graf 3: Družbeni dejavniki, ki po mnenju anketiranih vinogradnikov najbolj vplivajo na pridelavo in prodajo vina, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	37
Graf 4: Način prodaje vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	38
Graf 5: Kupci oziroma ciljne lokacije prodanega vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	39
Graf 6: Primerjava želje o povečani prodaji vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	40
Graf 7: Primerjava anketiranih vinogradnikov, pri katerih sta pridelava in prodaja vina edini vir zaslužka, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	41
Graf 8: Primerjava anketiranih vinogradnikov, ki se poleg vinogradništva ukvarjajo še s kakšno drugo dejavnostjo, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo.....	42
Graf 9: Primerjava želje anketiranih vinogradnikov o sodelovanju in povezovanju z drugimi vinogradniki glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	43
Graf 10: Delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, ki se poleg vinogradništva ukvarjajo še z gostinsko dopolnilno dejavnostjo	47
Graf 11: Gostinske dejavnosti anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo	47
Graf 12: Delež obiska turistov iz tujine na gostinskih dejavnostih anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah	50

KAZALO SLIK

Slika 1: Zemljevid vinorodnih okolišev pred letom 2006 (http://www.winenews.com/graphics/Slovenia%20wine%20map.jpg dostop: 23. januar 2016)	15
Slika 2: Zemljevid Podpohorske, Mariborske in Gornje slovenjegoriške vinske turistične ceste (Zavod za turizem Maribor, 2007).....	18
Slika 3: Zadnja stran letaka Mariborska vinska pot (Turistično informacijski center Maribor, brez datuma).....	26
Slika 4: Tabla turistične ponudbe podeželja v Vajgnu 30, Vinogradništvo Jarc in Marko (avtor raziskovalne naloge).....	28

KAZALO TABEL

Tabela 1: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti.....	31
Tabela 2: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov ob Mariborskih vinski turistični cesti.....	31
Tabela 3: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov v Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti.....	32
Tabela 4: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti.....	32
Tabela 5: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Mariborski vinski turistični cesti.....	33
Tabela 6: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti.....	33
Tabela 7: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti.....	34
Tabela 8: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Mariborski vinskih turistični cesti.....	34
Tabela 9: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti.....	35
Tabela 10: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi kmetijo z nastanitvijo (gostinska dopolnilna dejavnost).....	48
Tabela 11: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi izletniško oziroma turistično kmetijo (gostinska dopolnilna dejavnost).....	48
Tabela 12: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi vinotoč (gostinska dopolnilna dejavnost).....	49

POVZETEK

Vinogradništvo v Sloveniji ima veliko vlogo, saj predstavlja eno izmed pomembnejših gospodarskih in tudi kmetijskih dejavnosti. Njegova vloga je zelo pomembna za razvoj podeželja in turizma na naših tleh.

Z raziskovalno nalogo predstavljamo vinogradništvo in dopolnilne dejavnosti ob treh vinskih turističnih cestah: Podpohorski vinski turistični cesti (VTC 17), Mariborski vinski turistični cesti (VTC 18), Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti (VTC 19). Med lastnike vinogradov ob teh treh vinskih turističnih cestah je bila razdeljena anketa, s katero smo ugotovljali osnovne podatke o vinogradništvu, razlike med njimi glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo, kakšni so družbeni in naravni vplivi na proizvodnjo vina in prisotnost dopolnilnih dejavnosti poleg vinogradništva.

Ugotovili smo, da med vinogradniki ob Podpohorski in Mariborski vinski turistični cesti ni večjih razlik, se pa od njih v organizirani obliki sodelovanja bolj razlikujejo vinogradniki ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti. Raziskovalno delo je pokazalo, da so najpomembnejši naravni dejavnik, ki vpliva na vinogradništvo, podnebne spremembe, najpomembnejši družbeni dejavnik pa gospodarska kriza. Ugotovili smo tudi, da se za gostinsko dopolnilno dejavnost (izletniška oziroma turistična kmetija ter vinotoč) večinoma odločajo srednji in veliki vinogradniki.

Z izdelavo raziskovalne naloge želimo tudi pomagati vinogradnikom, zato smo s pomočjo dijakinje Ane Urleb ustvarili skupni zaščitni znak, namenjen večji prepoznavnosti vinogradnikov ob vseh treh obravnavanih vinskih turističnih cestah.

ZAHVALA

Za pomoč in podporo pri raziskovalnem delu ter izdelavi raziskovalne naloge se zahvaljujemo mentorici, ki nam je pomagala pri iskanju informacij in razdeljevanju anket. Prav tako se zahvaljujemo lektorici za pregled naloge.

Posebna zahvala gre gospe Tadeji Vodovnik Plevnik, ki je bila toliko prijazna in je z nami sodelovala pri zbiranju anket ter tudi odgovorila na vsa naša vprašanja, in Vinogradništvu Jarc in Marko za dovoljenje fotografiranja njihove table turistične ponudbe podeželja.

Raziskovalna naloga ne bi nastala brez prisostvovanja in sodelovanja vseh anketiranih vinogradnikov. Tudi njim lepa hvala.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so prispevali svoj del kot odgovor na vsa naša vprašanja, ki so se pojavila ob nastajanju te naloge.

1 UVOD

Raziskovalna naloga obravnava vinogradništvo ob treh vinskih turističnih cestah, ki se nahajajo v vinorodnem podokolišu Maribor. Prav tako v nalogi predstavljamo kako razvite so turistične in gostinske dopolnilne dejavnosti med vinogradniki ter kakšno je njihovo medsebojno sodelovanje in povezovanje. Za obravnavo te teme smo se odločili, ker je vinogradništvo ena izmed prevladujočih kmetijskih dejavnosti v Sloveniji, vendar tudi zelo zapostavljena, na nekaterih območjih celo izginjajoča kmetijska panoga. Za območje raziskovanja smo izbrali Podpohorsko vinsko turistično cesto ali VTC 17, Mariborsko vinsko turistično cesto ali VTC 18 ter Gornje slovenjegoriško vinsko turistično cesto ali VTC 19. Kot že samo ime pove, vse te ceste združujeta vinogradništvo in turizem, drug razlog za izbiro tega območja pa je predvsem praktičen, saj je za to območje javno dostopen seznam vinogradnikov, na katerem je temeljila naša raziskovalna metoda – anketiranje.

Cilji naloge so ugotoviti razširjenost gostinskih turističnih dejavnosti med vinogradniki omenjenega območja, preučiti vplive na njihovo pridelavo, proizvodnjo in prodajo ter medsebojno povezovanje med vinogradniki in njihove želje za prihodnost. Prav tako smo na začetku raziskovalnega dela razmišljali o načinih, kako izboljšati promocijo in reklamo slovenskih vin ter izjemnih vinorodnih leg.

Metodi raziskovanja, ki smo ju uporabili pri praktičnem delu raziskovalne naloge, sta metodi spraševanja, in sicer anketa ter intervju.

Raziskovalno področje je geografija, kjer smo se najbolj osredotočili na vinogradništvo in dopolnilne dejavnosti na kmetiji ob Podpohorski, Mariborski ter Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti.

1.1 Raziskovalna vprašanja

Z raziskovalnim delom smo želeli odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Kako so medsebojno povezani vinogradništvo in dopolnilne dejavnosti na kmetiji na Podpohorski, Mariborski ter Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti in kakšna je razširjenost ter struktura gostinske turistične dejavnosti med vinogradniki?

2. Kateri naravni in družbeni dejavniki imajo najmočnejši vpliv na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina na Podpohorski, Mariborski ter Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti?
3. Kako so vinogradniki z območij Podpohorske vinske turistične ceste, Mariborske vinske turistične ceste in Gornje slovenjegoriške vinske turistične ceste med seboj povezani oziroma kakšno je njihovo sodelovanje?

1.2 Delovne hipoteze

Hipoteza 1: V strukturi vinogradov (velikost, količini pridelanega vina) in željah, načrtih, povezanosti in sodelovanju anketiranih vinogradnikov ne bo večjih razlik glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo (VTC 17, VTC 18 ali VTC 19). Vinske turistične ceste 17, 18 in 19 se vse nahajajo v Vinorodnem podokolišu Maribor (glej sliko 2). Zaradi tega sklepamo, da sta stanje in struktura vinogradov ter želje in sodelovanje vinogradnikov zelo podobna, ne glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo. Prav tako se vse tri vinske turistične ceste začnejo pri Stari trti na Lentu. (Slovenska turistična organizacija, 2015)

Hipoteza 2: Najpomembnejši vpliv na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina imajo po mnenju anketiranih vinogradnikov podnebne spremembe kot naravni dejavnik in gospodarska kriza kot družbeni dejavnik. Po rezultatih javnomnenjske raziskave o poznavanju problematike podnebnega segrevanja med Slovenci je razvidno, da sta po mnenju Slovencev največja problema 21. stoletja podnebne spremembe in gospodarska kriza. Podnebne spremembe, ki so bile v raziskavi na prvem mestu, so za kar 26,7 % anketirancev najbolj zaskrbljujoč problem 21. stoletja, na drugem mestu je bil problem gospodarske krize s 13,3 %. (Muster, 2009)

Hipoteza 3: Prisotnost dopolnilne gostinske turistične dejavnosti anketiranih vinogradnikov je odvisna od velikosti njihovega vinograda, količine pridelanega oziroma proizvedenega vina in prodanega stekleničenega vina. »Dopolnilne dejavnosti kmetijam, ki z obstoječo proizvodnjo ne dosegajo zadovoljivega dohodka, pomagajo zagotoviti dodaten dohodek.« (Krašovec, 2015)

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Vinogradništvo na Slovenskem

Za slovenske vinograde velja, da so odraz raznolikosti in pestrosti naše pokrajine. Nikjer drugje na svetu ne najdemo na tako majhnem prostoru toliko pestrosti v pokrajini, ki so jih oblikovali geografska lega, relief, podnebje in človekovi posegi v pokrajino. Raznolikost in lepota se odražata tudi v slovenskih vinih, od katerih so nekatera svetovno znana. (Prunk, 1994, pp. 150, 151)

2.1.1 Zgodovinski pregled

Vinogradništvo na Slovenskem ima starodavne korenine. O njem lahko govorimo že pred prihodom Rimljanov na naša tla, ko so na slovenskem ozemlju živeli Iliri in Kelti. Slednji veljajo tudi za iznajditelje sodov. (Kuljaj, 2005, p. 15)

O vinogradništvu pri nas je pisalo več rimskih piscev, kot so Strabo, Plinij in Tacit. V drugi polovici 9. stoletja se omenjajo prvi vinogradi po slovanski naselitvi. Listine iz naslednjega stoletja omenjajo prve vinograde na Štajerskem. Z gotovostjo lahko trdimo, da so bili v tem času vinogradi zasajeni tudi že na Dolenjskem. (Kuljaj, 2005, p. 15)

Ugodne in daljnosežne posledice za širjenje trte je imela tudi katoliška cerkev, ki je vino vpeljala tudi v svojo liturgijo. Vinogradništvo je v visokem srednjem veku predstavljalo temelj gospodarske moči različnih redovnih skupnosti. Leta 1074 je bil ustanovljen benediktinski samostan Admont na Gornjem Štajerskem in je bil največji vinogradniški posestnik v Slovenskih goricah. Za razvoj vinogradništva po Sloveniji so zaslužni predvsem samostani. Na Ptujju so bili to minoriti, na Dolenjskem, natančneje na Bajnofu (1135), v Kostanjevici na Krki (1243) so se razvoja vinogradništva načrtno lotili cistercijani, v Pleterju (1404) pa kartuzijani. (Kuljaj, 2005, p. 15)

Vinogradniki na Slovenskem so se imenovali gorniki in so tvorili gorsko skupnost. Pravna in druga razmerja med njimi so bila urejena že v 13. stoletju z gorskim pravom in kasneje z Gorskimi bukvami (1543) štajerskega deželnega kneza Ferdinanda. Gorske bukve je Andrej Recelj, župnik z Rake na Dolenjskem, leta 1582 prevedel v slovenski jezik in so bile v veljavi

vse do prihoda Napoleona. Bogat vir o zgodovini vinogradništva je seveda tudi Slava vojvodine Kranjske (1689) Janeza Vajkarda Valvasorja. (Kuljaj, 2005, pp. 15, 18)

Na napredek vinogradništva je konec 18. in na začetku 19. stoletja močno vplivalo ustvarjanje kmetijskih družb na Slovenskem. Leta 1843 je dr. Janez Bleweis začel izdajati Kmetijske in rokodelske novice. Matija Vertovc je naslednje leto izdal prvo slovensko vinogradniško knjigo Vinoreja. Leta 1871 je bila ustanovljena prva vinarska šola v Mariboru, deset let pred tem je bila ustanovljena prva vinarska šola v vsej Avstro-Ogrski. Danes se šola v Mariboru imenuje Biotehnična šola Maribor. Istega leta je bilo ustanovljeno prvo slovensko vinogradniško društvo v Mariboru, temu so sledila še društva v Radgoni, Cmureku, Ormožu, Ljutomeru, na Ptujju in v Brežicah. V tem času so nastajale tudi prve vinarske zadruge (Maribor, Vipava, Ormož, idr.). (Kuljaj, 2005, p. 18)

Nekaj pomembnih letnic o razvoju vinogradništva v Sloveniji iz 20. in 21. stoletja:

- **1907**
 - 1. decembra je stopil v veljavo »Vinski zakon v Avstro-Ogrski«, kamor je spadalo tudi ozemlje današnje Slovenije. Bil je natisnjen tudi v slovenskem jeziku.
- **1929**
 - 9. decembra je vlada izdala »Vinski zakon Kraljevine Jugoslavije«.
- **1955**
 - Organizirano je bilo 1. mednarodno ocenjevanje in razstavljanje vin v Ljubljani, ki še danes velja za enega najuglednejših mednarodnih ocenjevanj.
- **1975**
 - Prvo ocenjevanje vina na Pomurskem sejmu, ki je kasneje preraslo v državno in mednarodno.
- **1979**
 - Po podatkih iz tega leta ima Slovenija 33.356ha kmetijskih zemljišč.
- **1993**
 - Marca je bilo ustanovljeno Združenje vinogradnikov Štajerske.
- **1996**
 - Organiziran je bil 1. slovenski vinogradniško-vinarski kongres v Portorožu;
 - ustanovljena je bila Zveza društev vinogradnikov in vinarjev Slovenije – VINIS;

- okronana je bila prva slovenska vinska kraljica.
- **1997**
 - Razglašen je bil Zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina, Podravski vinorodni rajon se preimenuje v vinorodno deželo Podravje;
 - vinorodna dežela Podravje je razdeljena na 7 vinorodnih okolišev (glej poglavje 2.1.2).
- **2000**
 - Ustanovljena je bila Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenija (KGZS) s sedežem v Ljubljani.
- **2003**
 - Stara trta, ki raste v Mariboru, je vpisana v Guinesovo knjigo rekordov kot najstarejša trta na svetu.
- **2006**
 - Razglašen je bil »nov« Zakon o vinu, ki je združil okoliše v vinorodni deželi Podravje v dva okoliša (glej poglavje 2.1.2). (Vodovnik & Vodovnik Plevnik, 2007, pp. 11-28)

2.1.2 Rajonizacija vinogradniškega območja Slovenije

Vinorodna Evropa je razdeljena v cone. Slovenija je razdeljena v dve različni coni, in sicer:

- Cona B: vinorodna dežela Podravje in vinorodna dežela Posavje (sem spadajo tudi del Nemčije, del Francije in Avstrija).
- Cona C II: vinorodna dežela Primorska (sem spadajo tudi del Francije, del Španije in del Italije).

Vinorodna območja Slovenije se po Elaboratu o rajonizaciji vinogradniških območij Slovenije iz leta 1979 v osnovi delijo na tri vinorodne dežele:

- Vinorodna dežela Podravje (obsega 11435 ha vinogradnih zemljišč)
- Vinorodna dežela Posavje (obsega 7405 ha vinogradnih zemljišč)
- Vinorodna dežela Primorska (obsega 14526 ha vinogradnih zemljišč)

Dežele se po zakonu delijo na okoliše, ti se delijo na podokoliše, ožje okoliše in nazadnje na posamezne vinorodne lege. Z Zakonom o vinu je v letu 2006 prišlo do spremembe števila

okolišev v Vinorodni deželi Podravje. Po stari razdelitvi, ki je bila v veljavi do 27. oktobra 2006, se je dežela delila na 7 okolišev, in sicer:

- Mariborski vinorodni okoliš
- Radgonsko-Kapelski vinorodni okoliš
- Ljutomersko-Ormoški vinorodni okoliš
- Vinorodni okoliš Haloze
- Vinorodni okoliš Srednje Slovenske gorice (med leti 1997 in 2001 Ptuj – Srednje Slovenske gorice)
- Šmarsko-Virštanjski vinorodni okoliš
- Prekmurski vinorodni okoliš (med leti 1997 in 2001 Lendavske gorice – Goričko)

Po novi razdelitvi se dežela deli na 2 okoliša, ki sta:

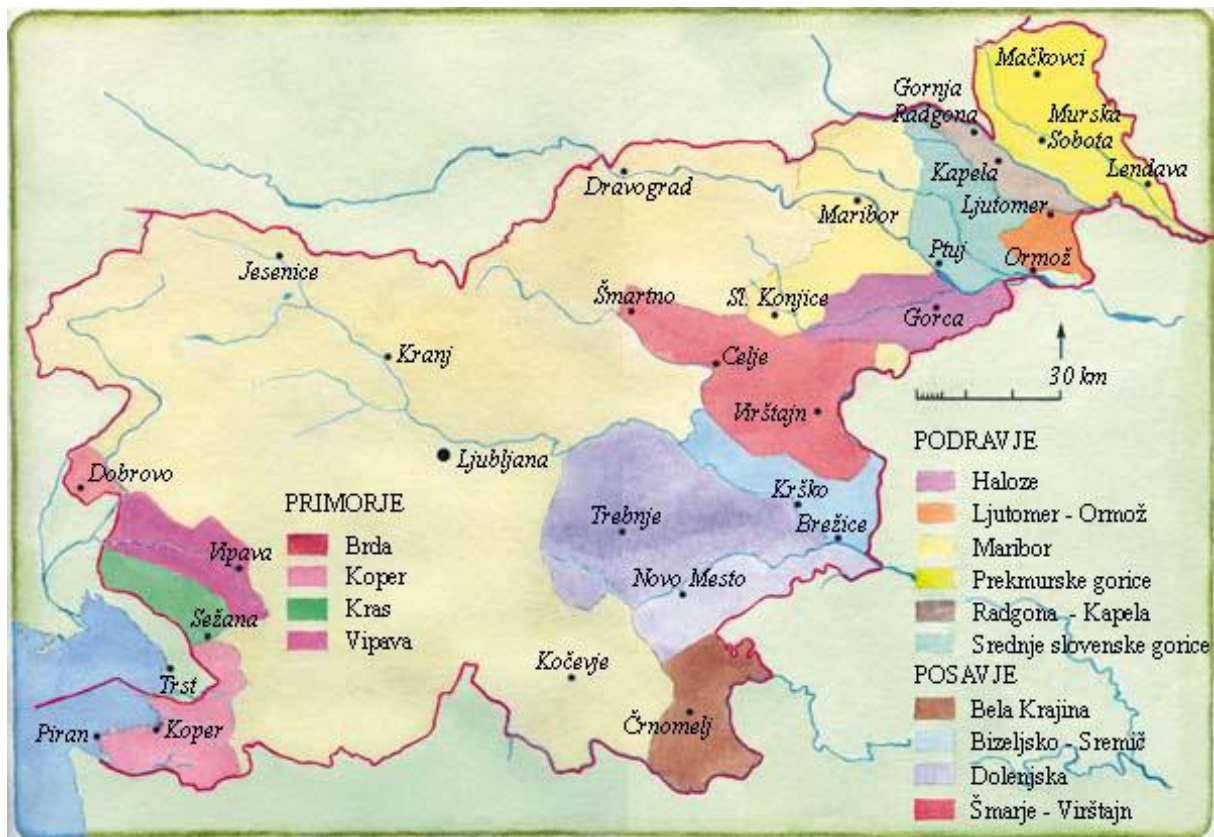
- vinorodni okoliš Štajerska Slovenija
- vinorodni okoliš Prekmurje

Vinorodni okoliš Štajerska Slovenija se naprej deli na:

- vinorodni podokoliš Maribor
- vinorodni podokoliš Radgona-Kapela
- vinorodni podokoliš Srednje Slovenske gorice
- vinorodni podokoliš Ljutomer-Ormož
- vinorodni podokoliš Haloze
- vinorodni podokoliš Šmarje-Virštanj

Vinorodni okoliš Prekmurje se naprej deli na:

- vinorodni podokoliš Lendava
- vinorodni podokoliš Goričko
- vinorodni podokoliš Strehovsko-Dobrovniške-Kobiljske gorice (Vodovnik & Vodovnik Plevnik, 2007, pp. 27-36)

Slika 1: Zemljevid vinorodnih okolišev pred letom 2006 (<http://www.winenews.com/graphics/Slovenia%20wine%20map.jpg> dostop: 23. januar 2016)

2.1.2.1 Vinorodni podokoliš Maribor

Vinorodni podokoliš Maribor obsega 11 ožjih okolišev:

- vinorodni ožji okoliš Kozjak-Kamnica
- vinorodni ožji okoliš Svečina-Jurij
- vinorodni ožji okoliš Jarenina-Jakob
- vinorodni ožji okoliš Spodnja Velka-Jurovski Dol
- vinorodni ožji okoliš Partinje
- vinorodni ožji okoliš Malečnik-Celestrina
- vinorodni ožji okoliš Korena
- vinorodni ožji okoliš Hrastje-Pekre
- vinorodni ožji okoliš Fram-Morje
- vinorodni ožji okoliš Bistrica
- vinorodni ožji okoliš Konjice (Vodovnik & Vodovnik Plevnik, 2007, pp. 30-32)

Opomba: Viri in literatura se za to območje zgolj nanašajo na staro poimenovanje in delitev vinorodnih območij, kar pomeni, da se nekaj naslednjih podatkov v nadaljevanju navezuje na Mariborski vinorodni okoliš, kot je bilo območje vinorodnega podokoliša poimenovano do leta 2006.

Značilnost mariborskega okoliša je velika raznolikost pokrajine in vin. Vendar pa je veliko število sort prej ovira kot prednost pri organiziranem in povezanem nastopu na trgu, prednost je zgolj v pestrosti ponudbe. (Kuljaj, 2005, p. 42)

Pomembno ločnico mariborskega vinorodnega okoliše predstavlja reka Drava. Desno od Drave je podokoliš obronki Pohorja, kateremu na zahodu pripada tudi Selnica ob Dravi z okolico, levo od Drave pa je podokoliš Kozjak in gornje Slovenske gorice. (Prunk, 1994, pp. 151-152)

Tla mariborskega vinorodnega okoliša so neenotna, saj so nastala na zelo raznoliki geološki osnovi. Obronki Pohorja ležijo na pohorskih prakameninah granita, tonalita, gnajsa, blestnika in skrilavca rogovače. Na tem območju so tudi predeli lapornatega skrilavca, lapornatega peščenjaka ter tla iz konglomerata drobirja. Tudi v drugem podokolišu so tla nastala iz skrilavca rogovača, lapornatega skrilavca in lapornatega peščenjak. Najbolj pa prevladujeta ilovnati lapor in ilovica. Proti vzhodu pa lahko pogostokrat zasledimo tudi litovski apnenec, zaradi katerega so na nekaterih območjih opazni že kraški pojavi. (Prunk, 1994, p. 153)

Podnebje je na tem območju izjemno ugodno za rast vinograda. Trta namreč v predelih, kjer ima idealne pogoje za rast (tj. mediteransko podnebje), ne daje vina najboljše kakovosti. Najboljša vina so proizvedena na posebnih legah, kjer je podnevi veliko sonca, med dozorevanjem pa so temperature dovolj nizke za ohranjanje kislin in aromatičnih snovi v grozdju. (Prunk, 1994, pp. 153-154)

2.1.3 Vinske turistične ceste

Projekt Vino Cool združuje 13 vinskih cest na slovenskem in avstrijskem Štajerskem. Namen projekta je združevati ljudi ob vinu, kulturi, kulinariki, vinogradnikih in soncu. Vinska tradicija regije se okusi v sodobnih, v večini belih vinih, ki sodijo v sam svetovni vrh. V projektu je združenih 6 slovenskih vinskih cest:

- Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta

- Mariborska vinska turistična cesta
- Podpohorska vinska turistična cesta
- Jeruzalemska vinska turistična cesta
- Haloška vinska turistična cesta in
- Šmarsko – virštanjska vinska turistična cesta;

ter 7 avstrijskih vinskih cest:

- Vinska cesta Schilcher
- Južnoštajerska vinska cesta
- Vinska cesta Sausaler
- Vinska cesta Thermenland
- Jugovzhoda štajerska vinska cesta Hügelland
- Vinska cesta Klöcher in
- Vzhodnoštajerska rimska vinska cesta. (Vino Cool, brez datuma)

2.1.3.1 Podpohorska vinska turistična cesta (VTC 17)

Podpohorska vinska turistična cesta poteka med Rušami in Zrečami in sega v osrčje Limbuško-Pekrskih goric na severni strani in vse do Dravijskih goric na južni. Njen začetek je pri Stari trti na Lentu. (Rušavec, brez datuma)

Podpohorska vinska turistična cesta ponuja izjemna izhodišča za sprehode po vinorodnih krajih. Pod Pohorjem so Rače z ribniki in gradom, Fram z etnološko tradicijo, Slovenska Bistrica z gradom in Slovenske Konjice, vrsto let najlepše urejeni kraj v Sloveniji, s Starim gradom, dvorcem Trebnik in cerkvijo sv. Jurija. Prav tako so na tem območju številne naravne znamenitosti kot so ruška vinska pot z vinogradniškim muzejem, Bistriški vintgar, Krajinski park Rački ribniki - Požeg in Krajinski park Žabljek - Videž s štirimi ribniki. (Vino Cool, 2010)

V Slovenski Bistrici poteka vsako leto prireditvev Podobe bistriških domačij z razstavo kmečke kulinarike in vin, vezenin in zelišč ter s prikazom starih obrti in običajev. V Slovenskih Konjicah se v novembru odvija Martinov teden s pokušino in blagoslovom mošta ter mnogimi drugimi kulturnimi prireditvami. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

Za to območje so posebej značilne bele vinske sorte: renski in laški rizling, sauvignon, traminec, rumeni muškati in silvanec. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

2.1.3.2 Mariborska vinska turistična cesta (VTC 18)

Mariborska vinska turistična cesta poteka od Maribora preko Kamnice s skoraj šeststo metrov visokim sv. Urbanom vse do Nebove. Del ceste seže tudi na vzhodno obrobje Slovenskih goric do območij Korene in Vurberka. Njen začetek je pri Stari trti na Lentu. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

V Mariboru poteka vsako leto Festival Stare trte, ki je vrhunec prireditvev Od rezi do martinovanja. Vsako leto je 11. november ob 11. uri in 11 minut posvečen moštu, ki takrat postane vino. (Vino Cool, 2010) Vinska znamenitost v Mariboru je prav tako Vinagova klet, ki je ena izmed največjih kleti v Evropi. (uredništvo Travel.Over.Net, 2005)

Za to območje so posebno značilne bele vinske sorte: laški in renski rizling, chardonnay, rulanec, zeleni silvanec in rumeni muškati, kljub temu pa je najstarejša med njimi kavčina ali žametna črnina, Stara trta, ki je stara že preko 400 let. (uredništvo Travel.Over.Net, 2005)

2.1.3.3 Gornje slovenjgoriška vinska turistična cesta (VTC 19)

Gornje slovenjgoriška vinska turistična cesta poteka od Maribora preko gornjega, severozahodnega dela Slovenskih goric do območja ob meji z Avstrijo. Kot ostali dve cesti se tudi ta začne pri Stari trti na Lentu. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

Ob vinski cesti si lahko ogledamo tudi prikupne kraje, kot so Sv. Jurij, Svečina, Plač, Kungota, Pesnica, Velka, Jarenina, Pernica in Jakobski dol. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

Tudi ob tej cesti potekajo različne prireditve, kot so Vincencovo v vinogradu svečinske vinske kraljice, praznik pomladi v kletih svečinskih vinogradnikov in na Andrejevem trgu v Svečini ter jesenski Kmečki praznik v Svečini. (Vino Cool, 2010)

Za to območje so posebno značilne bele vinske sorte: laški rizling, kerner, sauvignon, traminec, rumeni muškat, zeleni silvanec in sivi pinot. (Vino Cool, 2010)

2.1.4 Naravni vplivi na proizvodnjo vina

Dobra kakovost vina je produkt različnih dejavnikov, kot so: lega vinograda, prst, sorta vinske trte, podnebni in vremenski dejavniki (padavine, temperatura, osončenje, pomladanska pozeba...), letnik in kletarjenje. Kvalitetnega vina ne morem pridelati z dobrim kletarjenjem, če je grozdje pridelano na slabi legi oziroma kakovostnega vina ne bomo pridelali, tudi če je pridelano na zelo dobri legi, ob slabem kletarjenju. Kakovostno dobro vino dobimo le, če so vse okoliščine pridelave v najboljšem medsebojnem razmerju. (Colnarič & Vrabl, 2011)

2.1.4.1 Podnebne spremembe

Vpliv podnebnih sprememb na pridelavo in proizvodnjo vina je zaenkrat najbolj opazen v hladnejših območjih, ki v preteklosti niso veljala kot dobro nosne vinorodne lege. Eden izmed krajev, kjer je ta problem še posebej prisoten je Velika Britanija. (C., 2013)

Otoplitev podnebja za povprečno stopinjo in pol (v primerjavi s temperaturami pred 40 leti) na jugu Anglije ugodno vpliva na nekatere sorte grozdja, ki načeloma tam ne uspevajo. Francoski pridelovalci grozdja sedaj kupujejo zemljo na jugu Anglije, saj je tamkajšnje podnebje sedaj primerno tudi za pridelavo šampanjca in bi lahko rekli, da se spreminja v britansko različico pokrajine Champagne. (C., 2013)

Poleg Angležev izkoriščajo toplejše podnebje tudi druge pokrajine. Med najboljšimi sto, po mnenju revije Wine Spectator, sta tudi malbec iz Patagonije in rizlingi iz vinogradniške pokrajine Finger Lakes v New Yorku. (C., 2013)

Segrevanje podnebja vpliva tudi v drugih vinorodnih krajih. V Italiji in Španiji svoje vinograde selijo na višje nadmorske višine, da bi s tem omejili količini alkohola in sladkorja v vinu zaradi prevelike obsijanosti s soncem. V Franciji dvig temperature sili vinogradnike v opuščanje občutljivejših sort grozdja in omejitev obrezovanja trt. Trgatve v Evropi se povprečno začenjajo dva tedna prej kot pred dvema ali tremi desetletji. Ugotavljajo tudi da negativen vpliv segrevanja podnebja nima tako velikega učinka v vinorodnih deželah, kjer imajo razvite namakalne sisteme. (C., 2013)

2.1.4.2 Bolezni in škodljivci vinske trte

Razne bolezni in drugi škodljivci vinske trte najbolj vplivajo na količino pridelanega grozdja in s tem posledično na količino proizvedenega vina. Med najbolj razširjene bolezni in škodljivce vinske trte spadajo peronospora, pepelovka, siva plesen oziroma grozdna gniloba, pasasti grozdni sukač, pršice oziroma akarinoza in črna pegavost. Večja večina od teh jih »uspeva« v toplejšem podnebjju, zaradi česar je njihov razmah v zadnjih letih povečan. (Pinus, brez datuma)

2.1.5 Družbeni vplivi na proizvodnjo vina

Družbeni dejavniki, kot so migracije (odseljevanje) ljudi, gospodarska kriza in spremembe kmetijskih zemljišč imajo v večini primerov večji vpliv na prodajo vina kot na njegovo pridelavo in proizvodnjo. (Dakić, 2010)

2.1.5.1 Migracije

Skupna evropska kmetijska politika je tudi v slovenskem kmetijstvu prinesla spremembe. Med drugimi učinki, ki jih ima ta politika na slovensko kmetijstvo, je pospešila odseljevanje ljudi, predvsem mladih, v upanju na ekonomsko boljše delovne razmere. (Lapajne, 2006)

Odseljevanje ljudi v mesta oziroma urbana območja povzroča zaraščanje kmetijskih zemljišč (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, brez datuma) in staranje kmečkega prebivalstva. Tako je po podatkih iz leta 2014 delež prebivalstva, ki živi od kmetijstva, zgolj 5 %. (Wikipedija, prosta enciklopedija, 2014)

2.1.5.2 Gospodarska kriza

Gospodarske razmere so se v Sloveniji po letu 2008 naglo poslabšale. Glavni razlog za to je bila odvisnost domačega gospodarstva od izvoza. Države, v katere je Slovenija izvažala svoje izdelke, so zaradi recesije zmanjšale svoja naročila. (Zorc, 2013)

Gospodarska kriza se je za vinogradnike začela z upadom cen grozdja in velikim znižanjem izvoza ter posledično povzročila tudi rast stroškov pridelave, kot je na primer zvišanje cen gnojil in fitofarmaceutskih sredstev. Kljub temu pa cene vina ostajajo že nekaj desetletij nespremenjene. Skupaj z vsemi tem pa upada še poraba vina na prebivalca. (Dakić, 2010)

2.1.5.3 Spremembe kmetijskih zemljišč

Velik problem za kmetijsko proizvodnjo predstavlja tudi velika zemljiška razdrobljenost kmetijskih površin. Kmetijske površine so razdeljene na številne manjše parcele, ki so večinoma razpršena na več različnih lokacijah. (Senegačnik, 2013, p. 87)

V desetletjih po vojni so bile v Sloveniji izvedene številne komasacije, to pomeni združitve v večini majhnih in prostorsko zelo oddaljenih parcel, ki so pripadale različnim lastnikom na določenem območju v nov enoten kompleks. Zemljišča tega kompleksa so bila potem ponovno razdeljena med iste lastnike, tako da so ti dobili večje in prostorsko bolj skupaj ležeče parcele. Komasacije zemljišč so predstavljale rešitev problema razdrobljenosti parcel, vendar se tega procesa v zadnjih letih ne izvaja več, čeprav bi to bilo še vedno potrebno. (Senegačnik, 2013, p. 87)

2.2 Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

»Dopolnilna dejavnost na kmetiji je dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji.« (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2015)

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji razdeljuje skupine in vrste dopolnilnih dejavnosti, določa njihove značilnosti in obseg, vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti, vpis v register kmetijskih gospodarstev, podrobnejše pogoje za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, nadzor in sankcije za kršitve. (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2015)

Na kmetiji se lahko opravlja oziroma izvaja 10 različnih skupin dopolnilnih dejavnosti na kmetiji:

- predelava primarnih kmetijskih pridelkov;
- predelava gozdnih lesnih sortimentov;
- prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij;
- vzreja in predelava vodnih organizmov;
- turizem na kmetiji;
- dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki;
- predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov;
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročna dela;
- svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo in
- socialno-varstvene storitve. (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2015)

Največji dovoljeni obseg dopolnilne dejavnosti je zapisan v 68. členu Zakona o kmetijstvu. Dohodek od dopolnilne dejavnosti na polnoletnega družinskega člana ne sme presega ti 1,5 povprečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, na območjih, kjer veljajo omejeni dejavniki za kmetijsko predelavo pa 3 povprečnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji. Tako na primer turistična dejavnost na kmetiji ne sme presegati 60 sedežev, 10 sob in dodatna ležišča. Na nekaterih kmetijah dopolnilne dejavnosti ostanejo dopolnilne, na drugih pa lahko tudi prerastejo v glavno dejavnost kmetije, kar lahko pozitivno vpliva na postopno prestrukturiranje slovenskega kmetijstva. (Kulovec, 2002, pp. 9-13)

2.2.1 Turistične dejavnosti

Turistična dejavnost na kmetiji je ena izmed zahtevnejših dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in jo opredeljujeta Zakon o kmetijstvu in Zakon o gostinstvu. Predpisi v teh dveh zakonih določajo minimalne tehnične pogoje in minimalni obseg storitev za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji, pogoje glede kategorizacije, sanitarno zdravstvene pogoje za prostore, naprave, opremo in osebe ter veterinarsko sanitarne pogoje za proizvodnjo živil živalskega izvora. (Krašovec, 2015)

Kmetija, ki bi se rada usmerila oziroma se usmerja v turistično dejavnost, mora biti urejena, zagotavljati mora dovolj surovin za domačo ponudbo hrane in pijače ter mora imeti dovolj delovne sile. Najbolj priporočljivo je, da se za turizem odloči in dela cela družina, ki živi na kmetiji. (Krašovec, 2015)

Pogosto se za kmetije, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo, uporablja napačen izraz kmečki turizem. Pravilno poimenovanje kmetije, ki se ukvarja s turizmom, je turistična kmetija. Turistične dejavnosti na kmetiji delimo v dve skupini: gostinske in negostinske turistične dejavnosti. (Krašovec, 2015)

2.2.1.1 Gostinske turistične dejavnosti na kmetiji

Oblike gostinske turistične dopolnilne dejavnosti na kmetiji so:

- kmetija z nastanitvijo
- izletniška (turistična) kmetija
- vinotoč
- osmica in
- planšarija. (Krašovec, 2015)

Kmetija z nastanitvijo lahko ponuja sobe, stanovanje oziroma apartma in prostor za kampiranje za nastanitev. Imajo lahko različne vrste nastanitev, kot so nočitev z zajtrkom, polpenzion, polni penzion in najem stanovanja oziroma apartmaja. Prostor za kampiranje lahko nudi prostor za postavitve avtodomov, šotorov, prikolic, hišic in osebnih avtomobilov ali pa nastanitev v že postavljenih šotorih, počitniških hišicah in hišicah. (Krašovec, 2015)

Izletniška (turistična) kmetija ponuja hrano in pijačo, vendar ne nudi prenočišč. Kmetija lahko nudi jedi iz domačega okolja, doma pridelane in predelane pijače, napitke, ustekleničeno in mineralno vodo, s posebnim dovoljenjem lahko kmet nudi tudi kupljeno pijačo. (Krašovec, 2015)

Vinotoč in osmica sta dve obliki strežbe in prodaje lastnega vina in drugih doma pridelanih alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Razlikujeta se le v časovnem obdobju v katerem lahko to kmetije počnejo, v vinotoču prodaja in strežba hrane ter pijače poteka čez vse leto, medtem ko so osmice lahko odprte največ dvakrat na leto do deset dni. Tradicija osmic izhaja iz časa Marije Terezije in je najbolj razširjena na Primorskem. Razlika je tudi v ponudbi hrane,

vinotoči lahko nudijo hladne prigrizke, domač kruh in domače pecivo, osmice pa lahko poleg vsega naštetega nudijo tudi eno krajevno značilno jed. (Krašovec, 2015)

Planšarija lahko ponuja sir, mleko, mlečne izdelke in hladne prigrizke, doma pridelane alkoholne in brezalkoholne pijače, tople in hladne napitke in eno domačo jed iz kotlička. Na planšariji se nudijo jedi in pijače le v času pašne sezone, ki jo potrdi pašna skupnost za tekoče leto. (Krašovec, 2015)

2.2.1.2 Negostinske turistične dejavnosti na kmetiji

Oblike negostinske turistične dopolnilne dejavnosti na kmetiji so:

- ogled kmetije in njenih značilnosti ter ogled okolice kmetije,
- prikaz vseh del iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti,
- prikaz vseh del iz ostalih vrst dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- turistični prevoz potnikov z vprežnimi vozili,
- ježa živali,
- žičnice, vlečnice, sedežnice,
- oddajanje športnih rekvizitov in
- oddajanje površin za piknike.

Kot povedo imena, našete oblike turističnih dejavnosti ne vključujejo ponudbe hrane in pijače. (Krašovec, 2015)

2.3 Oglaševanje in sodelovanje

Oglaševanje in povezovanje na območju ob vseh treh vinskih turističnih cestah bomo predstavili z nekaj primeri. Načinov oglaševanja in sodelovanja je po vsej verjetnosti na tem območju več, vendar jih z našim raziskovalnim delom nismo zasledili.

2.3.1 Primeri sodelovanja in povezovanja

Vinogradniki ob vseh treh vinskih turističnih cestah, ki so obravnavane v tej nalogi, se med seboj različno povezujejo. Povezani so preko kmetijskih zadrug (v Vinorodni deželi Podravje jih je 8), Vinske družbe Slovenije, d. o. o. in raznih vinogradniško-vinarskih društev, ki so lahko vključena v Zvezo društev vinogradnikov Štajerske in Prekmurja in VINIS – Zvezo

društev vinogradnikov in vinarjev Slovenije. (Vodovnik & Vodovnik Plevnik, 2007, pp. 194-201)

Eden izmed projektov povezovanja vinogradnikov je tudi projekt Vino Cool, ki poteka na slovenskem in avstrijskem Štajerskem. S tem projektom je na omenjenem področju nastalo 13 vinskih turističnih cest. Več o tem je zapisano v poglavju 2.1.3 Vinske turistične ceste. (Vino Cool, brez datuma)

Primer sodelovanja in povezovanja je tudi Mariborska vinska pot.

Slika 3: Zadnja stran letaka Mariborska vinska pot (Turistično informacijski center Maribor, brez datuma)

Pot povezuje 3 vinoteke v Mariboru:

- Vinski bar oziroma vinoteka Dveri-Pax (točka 1),
- Vinoteka Maribor Vodni stolp (točka 2),
- Hiša Stare trte (točka 3).

Mestne vinoteke ponujajo pokušino vina in tradicionalnih jedi, ki sodijo v štajersko območje. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

2.3.2 Primeri oglaševanja in reklame

Primeri oglaševanja in reklame so razne spletne strani, ki so namenjene turistom v Sloveniji, na primer I feel Slovenia (<http://www.slovenia.info/?lng=1>); turistom v Mariboru in njegovi okolici, kot je na primer Maribor Pohorje (<http://maribor-pohorje.si/priporocamo.aspx>) in spletne strani različnih društev vinogradnikov, ki jih ne uporabljajo zgolj za oglaševanje, ampak tudi za posredovanje novic med člani društva. Primer takšne spletne strani je Društvo vinogradnikov Miklavž na Dravskem polju (<http://www.vinogradniki-miklavz.si/>). (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014) (Slovenska turistična organizacija, 2015) (Društvo vinogradnikov Miklavž na Dravskem polju, 2010)

Eden izmed bolj poznanih programov oglaševanja je tudi Festival Stare trte na Lentu v Mariboru. Festival običajno traja od začetka oktobra do 11. novembra, ko se zaključí z največjim martinovanjem na prostem. Reklama Stare trte na splošno je tudi Hiša Stare trte in letak, ki je zapisan v 3 različnih jezikih. (Zavod za turizem Maribor-Pohorje, 2014)

Vinske turistične ceste ob vseh prej naštetih primerih označujejo tudi različne krajevne in turistične table. Takšne so tudi table turistične ponudbe podeželja, ki smo jih zasledili v občini Pesnica. Označujejo več kot 27 vinogradnikov in druge ponudnike različnih turističnih zanimivosti na tem območju.

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 Metode raziskovanja

3.1.1 Anketa

Anketirali smo vinogradnike treh vinsko turističnih cest. To so Podpohorska vinska turistična cesta (VTC 17), Mariborska vinska turistična cesta (VTC 18) in Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta (VTC 19). Osnova za izbiro anketirancev so nam bili sezname vinogradnikov (priloga 2, 3 in 4), ki so dostopni na spletnih straneh slovenia.info in Ruševce. S pomočjo teh seznamov smo na spletu zbrali kontaktne informacije vinogradnikov. Nadaljnje zbiranje anket ali anketiranje je potekalo v več stopnjah oziroma fazah:

1. 97 anketirancem od 150 na seznamih smo anketo dvakrat poslali po elektronski pošti (priloga 5 in priloga 6). Po drugem zaporednem pošiljanju pošte je nanjo odgovorilo skupaj 19 vinogradnikov. Od tega jih je 14 anketo izpolnilo, 5 pa jih je zapisalo, da vinograda več nimajo ali da ankete ne želijo izpolniti.
2. Ker prvi način, po pričakovanjih, ni uspel, smo 61 vinogradnikov, tj. vinogradnikov Podpohorske vinske turistične ceste, osebno poklicali po telefonu in jih prosili, da izpolnijo anketo, ki bi jim jo poslali na posredovani elektronski naslov. Na ta način smo pridobili 1 anketo. Neuspeh je tudi razlog, zakaj s klicanjem nismo nadaljevali.
3. Naslednja faza zbiranja anket je potekala s pomočjo ge. Tadeje Vodovnik Plevnik, zaposlene na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor. Z njeno pomočjo smo razdelili ankete na Lombergarjevih dnevih, 3. decembra 2015. Prav tako je ga. Tadeja sama razdelila nekaj anket na izobraževanjih manjših vinogradnikov. Na ta način smo pridobili še 22 anket.
4. Nazadnje smo ankete razdelili še osebno poznanim vinogradnikom in s tem pridobili 6 anket.

Skupno smo torej zbrali 43 anket vinogradnikov. Iz analize smo izločili 6 anket, ker niso bile korektno izpolnjene ali niso bile povsem izpolnjene in tako za našo raziskavo popolnoma neuporabne. Zbiranje anket je potekalo od 6. oktobra 2015 do 26. januarja 2016.

3.1.2 Intervju

Izvedli smo intervju z gospo Tadejo Vodovnik Plevnik, ki je zaposlena na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor. Za intervju z njo smo se odločili iz dveh razlogov. Prvi razlog je, da ga. Vodovnik Plevnik dela na področju vinarstva in je na tem področju tudi glavna kontaktna oseba. Ga. Vodovnik Plevnik nam je bila pri razdeljevanju anket v veliko pomoč, kar predstavlja drugi razlog za odločitev, da z njo izvedemo še intervju. Intervju je bil strukturiran, vendar smo na koncu intervjuja gospe dali tudi možnost, da doda svoje misli oziroma mnenja. Povprašali smo jo o sodelovanju in izobraževanju vinogradnikov, vplivih gospodarske krize in podnebnih sprememb na proizvodnjo in prodajo vina, promociji in reklami na vseh treh vinskih turističnih cestah, primerjavi med njim ter o turističnih in gostinskih dejavnostih, za vpeljavo katerih se vinogradniki odločajo.

3.2 Rezultati

3.2.1 Anketa

Na samem začetku ankete smo anketirane vinogradnike prosili, naj zapišejo osnovne podatke o vinogradništvu pri njih. Zapisali so velikost vinograda, količino pridelanega vina letno, količino prodanega stekleničenega vina letno, leto zasaditve vinograda in leto pričetka pridelave oziroma proizvodnje vina. Rezultate tega dela ankete smo zbrali v tri skupine (mali, srednji in veliki vinogradniki). Mali vinogradniki so tisti, ki imajo vinograd, velik največ 1,5 ha in ne pridelajo oziroma proizvedejo več kot 10.000 L vina letno, srednji vinogradniki so tisti, ki so večji od manjših (ali v velikosti ali po količini porizvedenega vina) in njihov vinograd ne presega velikosti 6 ha ter ne pridelajo oziroma proizvedejo več kot 30.000 L vina letno, veliki vinogradniki so tisti, ki so večji od srednjih vinogradnikov. Tako smo ob posamezni vinski turistični cesti dobili naslednje podatke o vinogradnikih.

Rezultati so zbrani v tabelah. Če anketirani vinogradnik določenega podatka ni zapisal, je na predvidenem mestu zapisano: »/«.

Mali vinogradniki

Tabela 1: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
pribl. 20-25 ar	1500 L	1000 L	1945	/
28 ar	2500 L	/	1938	1988
35 ar	2000 L	/	1958	1980
0,5 ha	3000 L	/	1995	1998
0,5 ha	2300 L	0 L	1965	1965
1 ha	10000 L	0 L	1989	1990
1,5 ha	3600 L	0 L	1962	1964
1,5 ha	10000 L	10000 L	/	1979

Ob Podpohorski vinski turistični cesti je 8 anketiranih vinogradnikov, ki smo jih razvrstili med male vinogradnike.

Tabela 2: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov ob Mariborskih vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
0,13 ha	1000 L	0 L	1930	1960
0,7 ha	4000 L	800 L	/	1982

Ob Mariborski vinski turistični cesti sta 2 anketirana vinogradnika, ki smo ju razvrstili med male vinogradnike.

Tabela 3: Velikost, količina vina in starost malih vinogradnikov v Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
0,5 ha	4000 L	1000 L	1995	/

Ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti je 1 anketiran vinogradnik, ki smo ga razvrstili med male vinogradnike.

Srednji vinogradniki

Tabela 4: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
3 ha	4000 L	/	/	/
3 ha	15000 L	3000 L	1960	1962
6 ha	25000 L	20000 L	1825	/

Ob Podpohorskih vinski turistični cesti so 3 anketirani vinogradniki, ki smo jih razvrstili med srednje vinogradnike.

Tabela 5: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Mariborski vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
2 ha	4000 L	0 L	1940	1955
pribl. 2,5 ha	/	vse pridelano	/	2003
3,3 ha	12000 L	0 L	1980	1980

Ob Mariborski vinski turistični cesti so 3 anketirani vinogradniki, ki smo jih razvrstili med srednje vinogradnike.

Tabela 6: Velikost, količina vina in starost srednjih vinogradnikov ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
2 ha	4000 L	1000 L	1927	1947
3 ha	/	/	1800	1990
3,8 ha	25000 L	pribl. 20000 L	/	/
4 ha	12000 L	12000 L	1915	1915
4 ha	25000 L	16000 L	1866	1990
5 ha	20000 L	15000 L	1940	1943
5 ha	25000 L	22000 L	1815	/
5,5 ha	10000 L	10000 L	kon. 19. stol	1902
5,5 ha	22000 L	20000 L	1900	1900

6 ha	30000 L	30000 L	1900	1967
------	---------	---------	------	------

Ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti je 10 anketiranih vinogradnikov, ki smo jih razvrstili med srednje vinogradnike.

Veliki vinogradniki

Tabela 7: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
10 ha	20000 L	1000 L	/	1870
15 ha	30000 L	22000 L	1860	1983
70 ha	550000 L	650000 L	13. stol.	1945

Ob Podpohorski vinski turistični cesti so 3 anketirani vinogradniki, ki smo jih razvrstili med velike vinogradnike.

Tabela 8: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Mariborski vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
5 ha	35000 L	25000 L	1880	1990
7,75 ha	35000 L	35000 L	1931	1987
12 ha	60000 L	30000 L	1972	1972

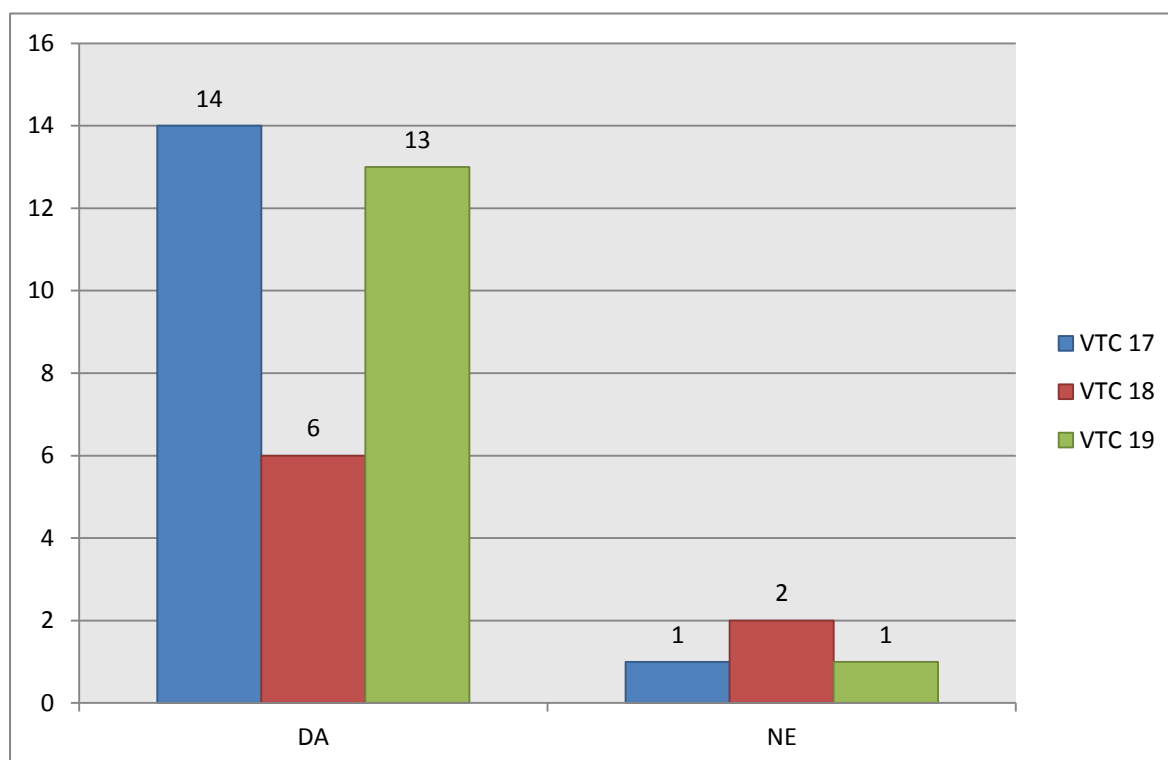
Ob Mariborski vinski turistični cesti so 3 anketirani vinogradniki, ki smo jih razvrstili med velike vinogradnike.

Tabela 9: Velikost, količina vina in starost velikih vinogradnikov ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti

Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničenega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
6,5 ha	30000 L	15000 L	pred 1918	1918
10 ha	60000 L	/	1815	1815
12 ha	80000 L	80000 L	1980	1983

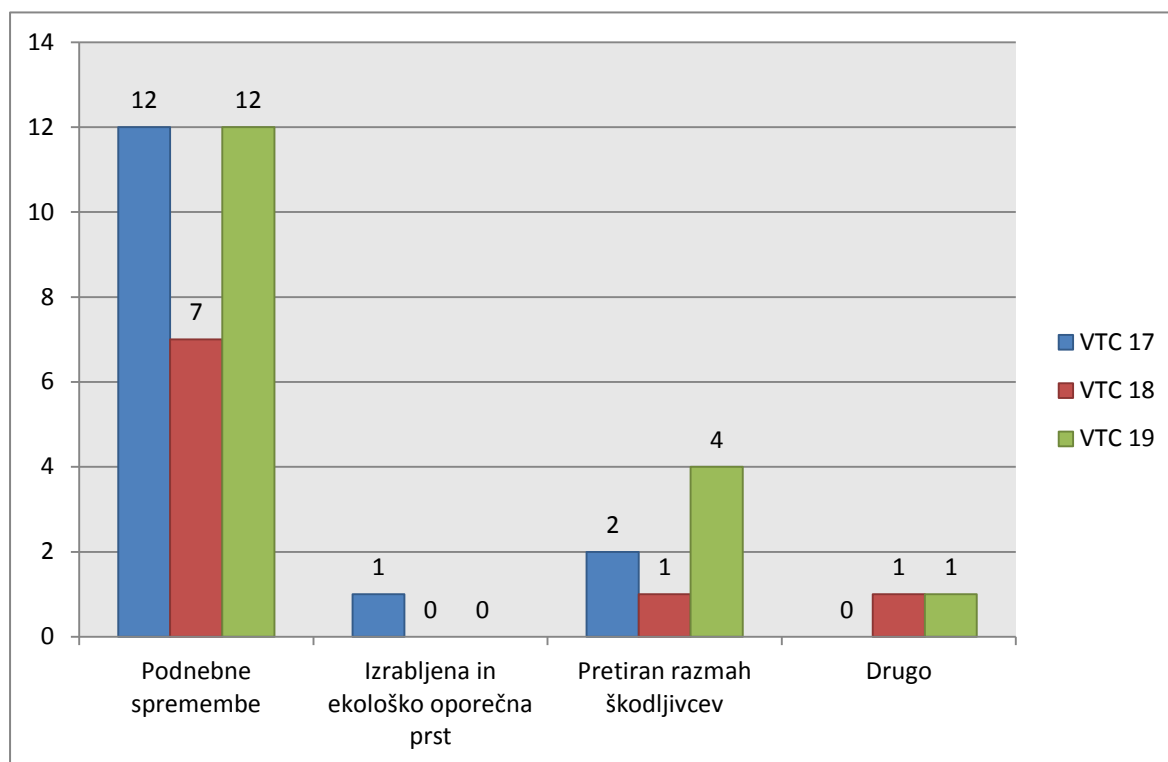
Ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti so 3 anketirani vinogradniki, ki smo jih razvrstili med velike vinogradnike.

Graf 1: Primerjava anketiranih vinogradnikov, pri katerih je pridelava in prodaja vina del družinske tradicije, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Skupni delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, pri katerih je pridelava vina del družinske tradicije, je 89 % od vseh anketiranih.

Graf 2: Naravni dejavniki, ki po mnenju anketiranih vinogradnikov najbolj vplivajo na pridelavo in prodajo vina, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Pri možnosti »Drugo« je eden izmed anketiranih vinogradnikov zapisal: »Bolezni vinske trte,« drugi pa ni zapisal ničesar.

Za tem vprašanjem so anketirani vinogradniki odgovarjali tudi na vprašanje, kako oziroma na kakšen način ti dejavniki vplivajo na pridelavo in prodajo vina. Odgovori so združeni v skupine. Tisti, ki so kot prevladujoč naravni dejavnik označili »Podnebne spremembe«, so zapisali:

- pogostnejše nepričakovane spremembe vremena (pretirano deževje, toča, predolgo trajajoča suša, pozeba, previsoke temperature) (24 anketirancev),
- zgodnejša trgatev (3 anketiranci),
- večji razmah bolezni (2 anketiranca),
- ni odgovora (15 anketirancev).

Tisti, ki je kot prevladujoč naravni dejavnik označil »Izrabljena in ekološko oporečna prst«, ni zapisal ničesar.

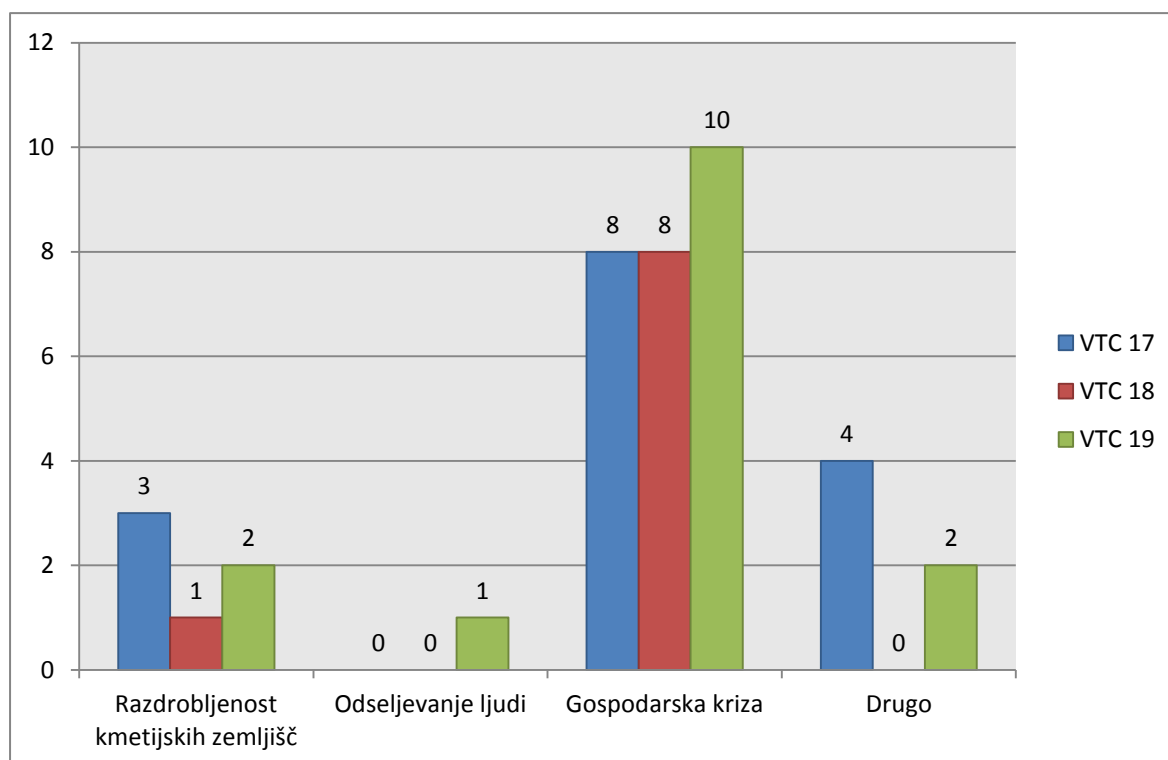
Tisti, ki so kot prevladujoč naravni dejavnik označil »Pretiran razmah škodljivcev«, so zapisali:

- neučinkovita škropiva (3 anketiranci),
- velika škoda (1 anketiranec),
- ni odgovora (3 anketiranci).

Tisti, ki so kot prevladujoč naravni dejavniki označili »Drugo«, pri tem vprašanju niso zapisali ničesar.

Opomba: V oklepajih je ob odgovorih zapisano število anketirancev oziroma anketiranih vinogradnikov, ki so zapisali odgovor, ki ustreza določeni skupini odgovorov. Enako velja tudi pri nadaljnjem naštevanju odgovorov.

Graf 3: Družbeni dejavniki, ki po mnenju anketiranih vinogradnikov najbolj vplivajo na pridelavo in prodajo vina, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Pri možnosti »Drugo«, so trije anketirani vinogradniki zapisali »Slaba kultura pitja vina«, eden je zapisal »Neposluh države«, dva pa nista zapisala ničesar.

Za tem vprašanjem so anketirani vinogradniki odgovarjali tudi na vprašanje, kako oziroma na kakšen način ti dejavniki vplivajo na pridelavo in prodajo vina. Odgovori so združeni v skupine. Tisti, ki so kot prevladujoč družbeni dejavnik označili »Razdrobljenost kmetijskih zemljišč«, so zapisali:

- slaba povezanost med posameznimi vinogradi (2 anketiranca),
- ni odgovora (5 anketirancev).

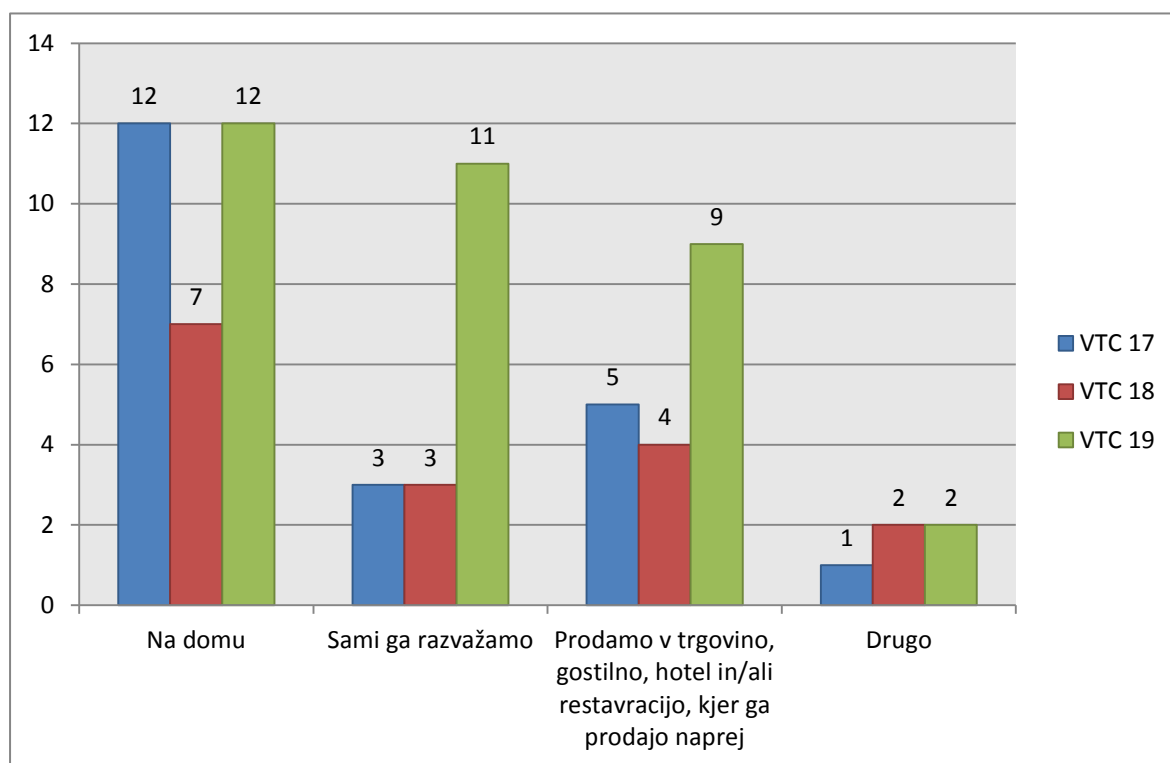
Tisti, ki je kot prevladujoč družbeni dejavnik označil »Odseljevanje ljudi«, je zapisal: »Opuščanje obdelave vinogradov.«

Tisti, ki so kot prevladujoč družbeni dejavnik označili »Gospodarska kriza«, so zapisali:

- manjša kupna moč (9 anketirancev),
- nizke cene vina (7 anketirancev),
- manj prodanega vina (4 anketiranci),
- ni odgovora (9 anketirancev).

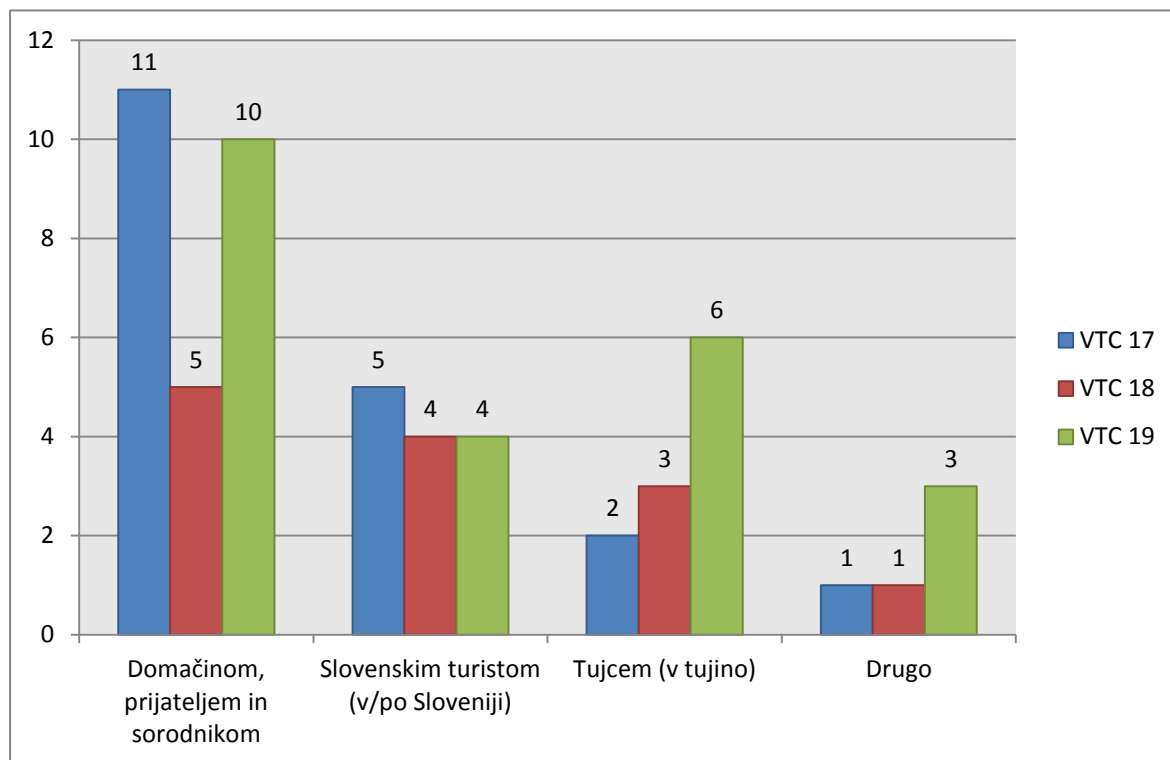
Tisti, ki so kot prevladujoč družbeni dejavnik označili »Drugo«, niso zapisali ničesar.

Graf 4: Način prodaje vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Pri možnosti »Drugo« sta dva anketirana vinogradnika zapisala »Izvoz«, ostali so zapisali »Prodaja v lastni trgovini« in »Samo za lastne potrebe«, eden pa ni zapisal ničesar.

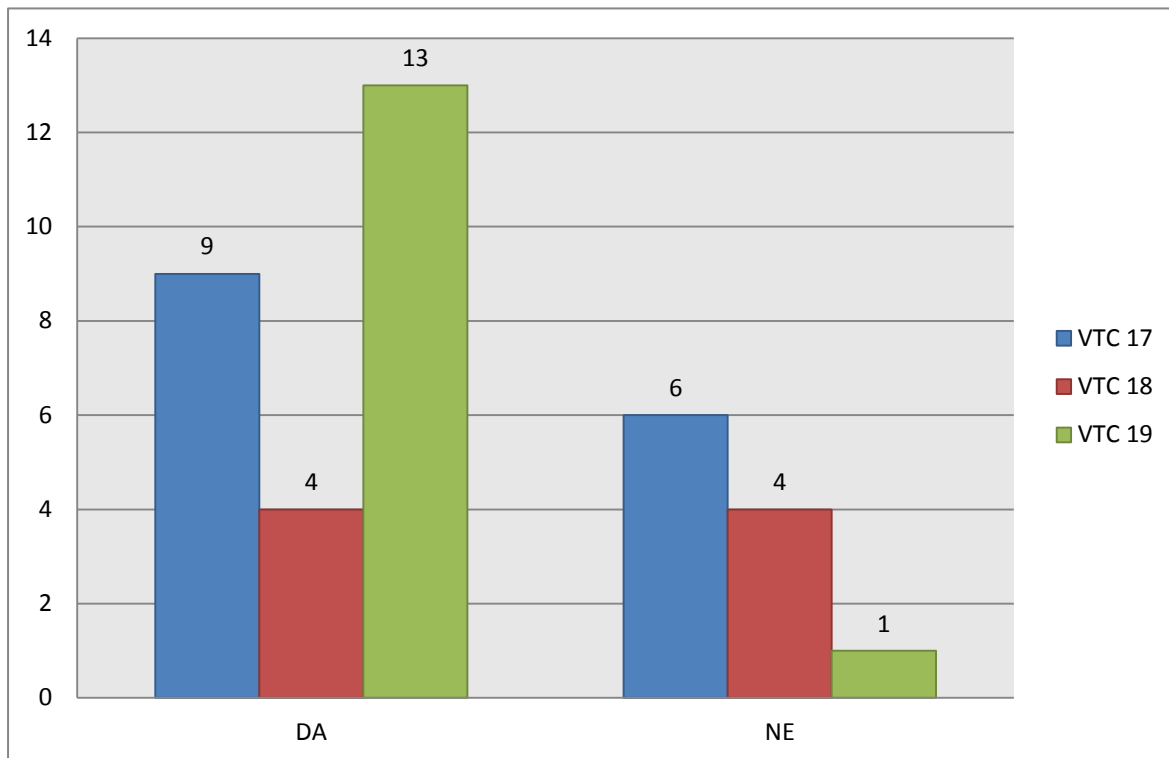
Graf 5: Kupci oziroma ciljne lokacije prodanega vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Pri možnosti »Drugo« so trije anketirani vinogradniki zapisali »V gostinski lokal«, ostala dva pa sta zapisala »Samo za lastne potrebe«, in »Gostom na turistični kmetiji«.

Anketirani vinogradniki, ki so kot svoj odgovor tukaj izbrali »Tujcem (v tujino)«, so zapisali tudi države, kamor najpogosteje prodajo vino. Devetkrat je bila zapisana Avstrija, sedemkrat Nemčija, trikrat Belgija, dvakrat Hrvaška, Švica in Združene države Amerike, po enkrat so bile omenjene Bosna in Hercegovina, Češka, Estonija, Francija, Nizozemska in Švedska.

Graf 6: Primerjava želje o povečani prodaji vina anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, ki si želijo povečanja prodaje vina, je 70 % od vseh anketiranih vinogradnikov.

Anketirani vinogradniki, ki so odgovorili z »Da,« so tudi odgovorili na vprašanje: »Kako bi to (povečanje prodaje) storili?«. Ker so odgovarjali različno, smo odgovore zbrali v skupine in jih porazdelili glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se anketirani vinogradniki nahajajo. Odgovori so bili naslednji.

Podpohorska vinska turistična cesta:

- različen reklamni in promocijski material (pano...) (3 anketiranci),
- uporaba družbenih omrežij in medijev za promocijo (2 anketiranca),
- ni odgovora (9 anketirancev).

Mariborska vinska turistična cesta:

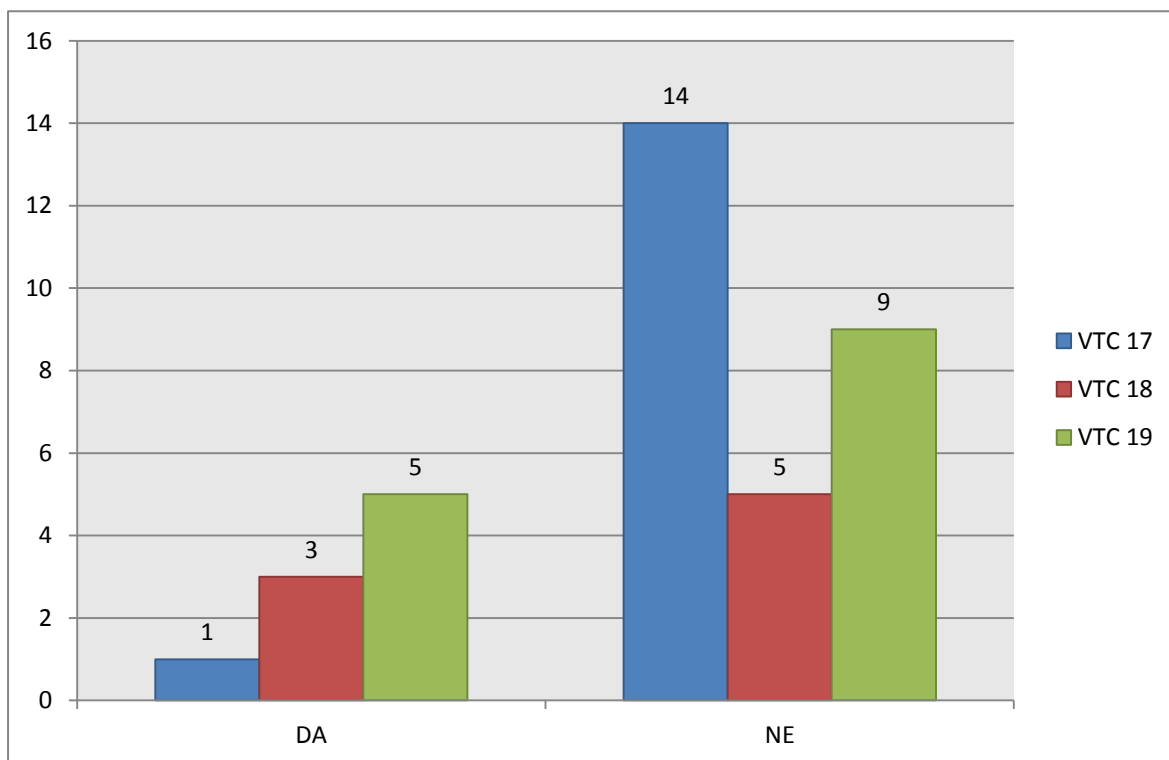
- različen reklamni in promocijski material (pano – reklamna tabla...) (1 anketiranec),
- večja povezanost na posameznem vinogradniškem območju (1 anketiranec),
- uporaba družabni omrežij in medijev za promocijo (1 anketiranec),

- ni odgovora (1 anketiranec).

Gornje slovenjgoriška vinska turistična cesta:

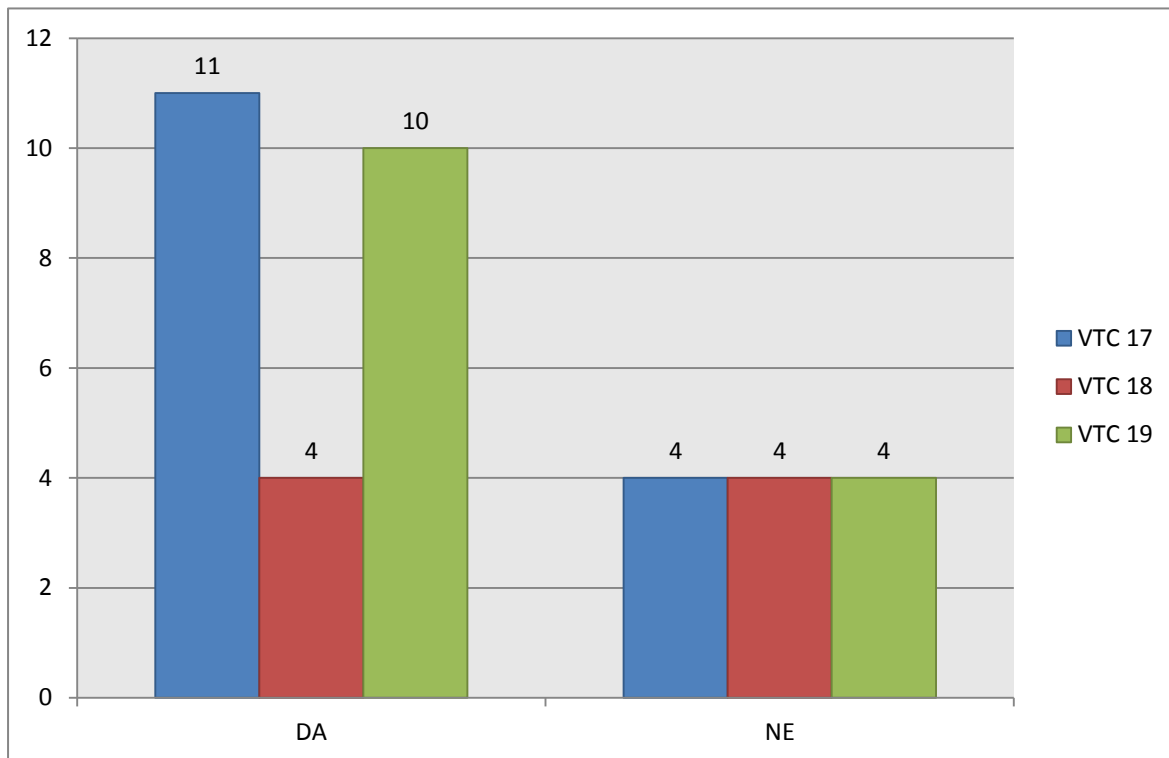
- različen reklamni in promocijski material (pano, knjižica z vinogradniško ponudbo območja...) (5 anketirancev),
- sodelovanje na različnih vinskih sejmi, dogodkih povezanih z vinom in kulinariko (4 anketiranci)
- večja povezanost na posameznem vinogradniškem območju (3 anketiranci),
- uporaba družbenih omrežij in medijev (televizija, radio) za promocijo (3 anketiranci),
- zadovoljne stranke (1 anketiranec),
- cenovno bolj dostopna reklama (1 anketiranec),
- ni odgovora (1 anketiranec).

Graf 7: Primerjava anketiranih vinogradnikov, pri katerih sta pridelava in prodaja vina edini vir zaslužka, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Skupni delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, pri katerih je pridelava in prodaja vina edini vir zaslužka, je 24 %.

Graf 8: Primerjava anketiranih vinogradnikov, ki se poleg vinogradništva ukvarjajo še s kakšno drugo dejavnostjo, glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Skupni delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, ki se ob vinogradništvu ukvarjajo še s kakšno drugo dejavnostjo je 68 %.

Anketirani vinogradniki, ki so odgovorili z »Da,« so tudi odgovorili na vprašanje: »S katero drugo dejavnostjo se še ukvarjate?«. Ker so odgovarjali različno, smo odgovore zbrali v skupine in jih porazdelili glede na to ob kateri vinski turistični cesti se anketirani vinogradniki nahajajo. Dobili smo naslednje odgovore.

Podpohorska vinska turistična cesta:

- kmetijska dejavnost (sadjarstvo, živinoreja) in gozdarstvo (6 anketirancev),
- turistična dejavnost (5 anketirancev),
- zaposlitev oziroma delovno razmerje (3 anketiranci),
- športna dejavnost na kmetiji (1 anketiranec),
- lastna trgovina (1 anketiranec).

Mariborska vinska turistična cesta:

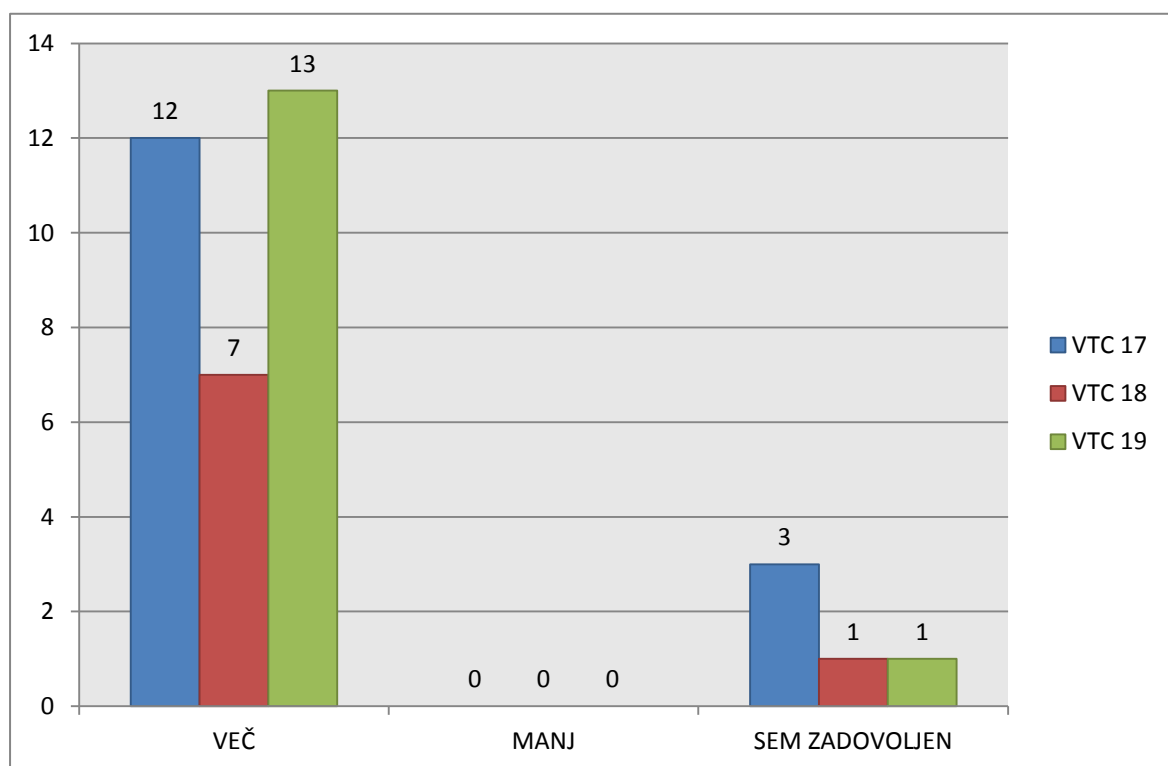
- kmetijska dejavnost in gozdarstvo (2 anketiranca),

- turistična dejavnost (2 anketiranca),
- ni odgovora (1 anketiranec).

Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta:

- kmetijska dejavnost in gozdarstvo (8 anketirancev),
- turistična dejavnost (4 anketiranci),
- zaposlitev oziroma delovno razmerje (1 anketiranec),
- strojne usluge (1 anketiranec).

Graf 9: Primerjava želje anketiranih vinogradnikov o sodelovanju in povezovanju z drugimi vinogradniki glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Skupni delež anketiranih vinogradnikov, ki si želijo več sodelovanja oziroma povezovanja je 86 %, tistih, ki so s sodelovanjem oziroma povezovanjem zadovoljni, je 14 %, tistih, ki pa si želijo manj sodelovanja, je 0 %.

Anketirani vinogradniki so na koncu ankete odgovarjali tudi na nekaj vprašanj odprtega tipa. Prvo izmed teh vprašanj se je glasilo »Kako ste povezani z drugimi vinogradniki v mariborskem vinorodnem podokolišu?«, drugo: »Kaj bi si v vašem vinogradništvu najbolj želeli spremeniti?« in tretje: »Kakšni so vaši načrti za prihodnost?«. Ker so bili odgovori pri drugem in tretjem vprašanju v tem delu zelo podobni, smo jih med analizo združili. Vse

odgovore smo zaradi boljše preglednosti zbrali v skupine in jih porazdelili glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se anketirani vinogradniki nahajajo. Odgovori so naslednji.

Vprašanje: »Kako ste povezani z drugimi vinogradniki v mariborskem vinorodnem podokolišu?«

Podpohorska vinska turistična cesta:

- društvo (3 anketiranci),
- zgolj poznanstvo in druženje (2 anketiranca),
- skupna blagovna znamka (1 anketiranec),
- dobro (1 anketiranec),
- slabo (1 anketiranec),
- nismo povezani (3 anketiranci),
- ni odgovora (3 anketiranci).

Mariborska vinska turistična cesta:

- razni dogodki in srečanja (3 anketiranci),
- zadruga (1 anketiranec),
- sodelovanje pri kletarjenju (1 anketiranec),
- slabo (1 anketiranec),
- nismo povezani (2 anketiranca).

Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta:

- društvo, sekcija, zadruga ali zavod (6 anketirancev),
- razni dogodki in srečanja (2 anketiranca),
- skupna blagovna znamka (1 anketiranec),
- skupna polnilna linija (1 anketiranec),
- dobro (1 anketiranec),
- slabo (2 anketiranca),
- ni odgovora (1 anketiranec).

Vprašani: »Kaj bi si v vašem vinogradništvu najbolj želeli spremeniti?« in »Kakšni so vaši načrti za prihodnost?«

Podpohorska vinska turistična cesta:

- obnovitev vinogradov (4 anketiranci),
- posodobitev kleti in kletarske opreme (3 anketiranci),
- zvišanje cen vina (3 anketiranca),
- večja prisotnost na tujih trgih – izvoz (2 anketiranca),
- izboljšanje kvalitete vin (2 anketiranca),
- povečanje pridelave oziroma proizvodnje vina (2 anketiranca),
- povečanje velikosti vinogradov (1 anketiranec),
- izboljšanje podpore s strani države (1 anketiranec),
- nakup polnilnice za steklenice (1 anketiranec),
- izboljšanje tehnologije – modernizacija (1 anketiranec),
- nič – nadaljevati z obstoječim (5 anketirancev),
- ni odgovora (3 anketiranci).

Mariborska vinska turistična cesta:

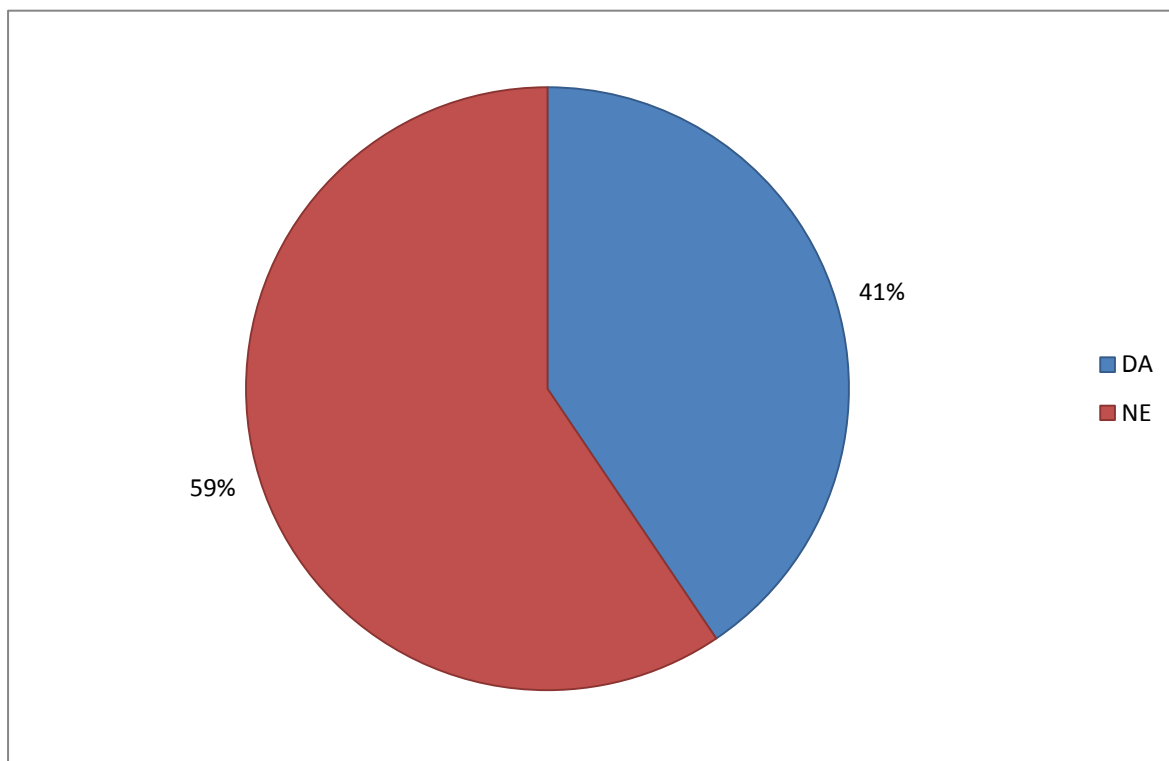
- obnovitev in posodobitev vinogradov ter opreme (5 anketirancev),
- zmanjšanje sortnega sestava (1 anketiranec),
- izboljšanje tehnologije – modernizacija (1 anketiranec),
- znižanje stroškov pridelave in proizvodnje vina (1 anketiranec),
- povečanje prodaje vina (1 anketiranec),
- večja prisotnost na tujih trgih – izvoz (1 anketiranec),
- večja povezanost in sodelovanje z drugimi vinogradniki (1 anketiranec),
- prehod na ekološko pridelavo (1 anketiranec),
- prenos znanja in izkušenj na naslednike (1 anketiranec),
- zmanjšanje vinograda (1 anketiranec),
- nič – nadaljevati z obstoječim (1 anketiranec).

Gornje slovenjgoriška vinska turistična cesta:

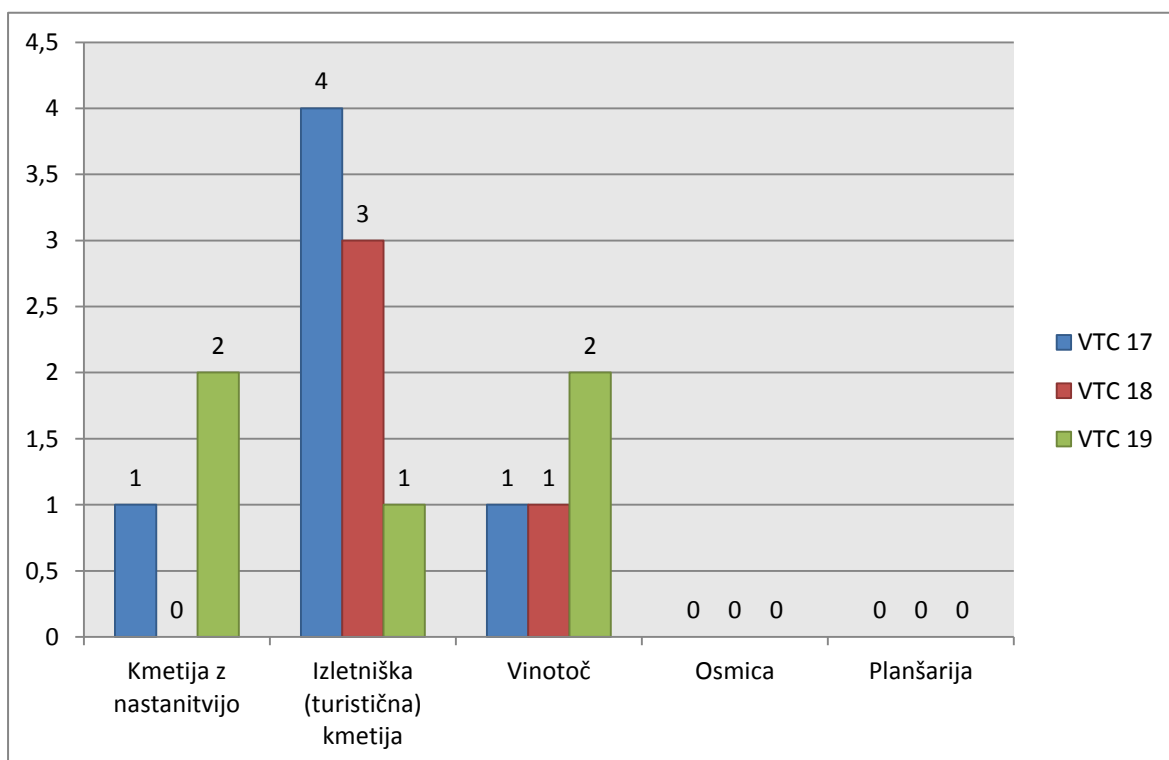
- povečanje prodaje vina (8 anketirancev),
- posodobitev kleti in kletarske opreme (4 anketiranci),
- zvišanje cen vina (4 anketiranci),
- večja povezanost in sodelovanje z drugimi vinogradniki (3 anketiranci),
- izboljšanje kvalitete vin (3 anketiranci),
- izboljšanje delovnih pogojev (3 anketiranci),
- boljša prepoznavnost in promocija (2 anketiranca),
- obnovitev vinogradov (2 anketiranca),
- pridobiti več tujih strank (2 anketiranca),
- večja prisotnost na tujih trgih – izvoz (2 anketiranca),
- povečanje pridelave oziroma proizvodnje vina (2 anketiranca),
- prehod na ekološko pridelavo (2 anketiranca),
- zmanjšanje sortnega sestava (1 anketiranec),
- ureditev turističnih kapacitet (1 anketiranec),
- okrepitev vinogradniške panoge (ni primarna) (1 anketiranec),
- prenos znanja in izkušenj na naslednike (1 anketiranec),
- izboljšanje tehnologije – modernizacija (1 anketiranec).

3.2.1.1 Gostinske dopolnilne dejavnosti

Graf 10: Delež anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah, ki se poleg vinogradništva ukvarjajo še z gostinsko dopolnilno dejavnostjo

Graf 11: Gostinske dejavnosti anketiranih vinogradnikov glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo

Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki so se odločili za določeno gostinsko dopolnilno dejavnost, je predstavljena v naslednjih tabelah.

Kmetija z nastanitvijo

Tabela 10: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi kmetijo z nastanitvijo (gostinska dopolnilna dejavnost)

Skupina	Vinska turistična cesta	Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničnega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
mali	17	0,5 ha	3000 L	/	1995	1998
srednji	19	5 ha	25000 L	22000 L	1815	/
veliki	19	6,5 ha	30000 L	15000 L	pred 1918	1918

Izletniška (turistična) kmetija

Tabela 11: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi izletniško oziroma turistično kmetijo (gostinska dopolnilna dejavnost)

Skupina	Vinska turistična cesta	Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničnega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
mali	17	1 ha	10000 L	0 L	1989	1990
mali	17	1,5 ha	3600 L	0 L	1962	1964
srednji	19	2 ha	4000 L	1000 L	1927	1947
srednji	18	pribl. 2,5 ha	/	vse pridelano	/	2003

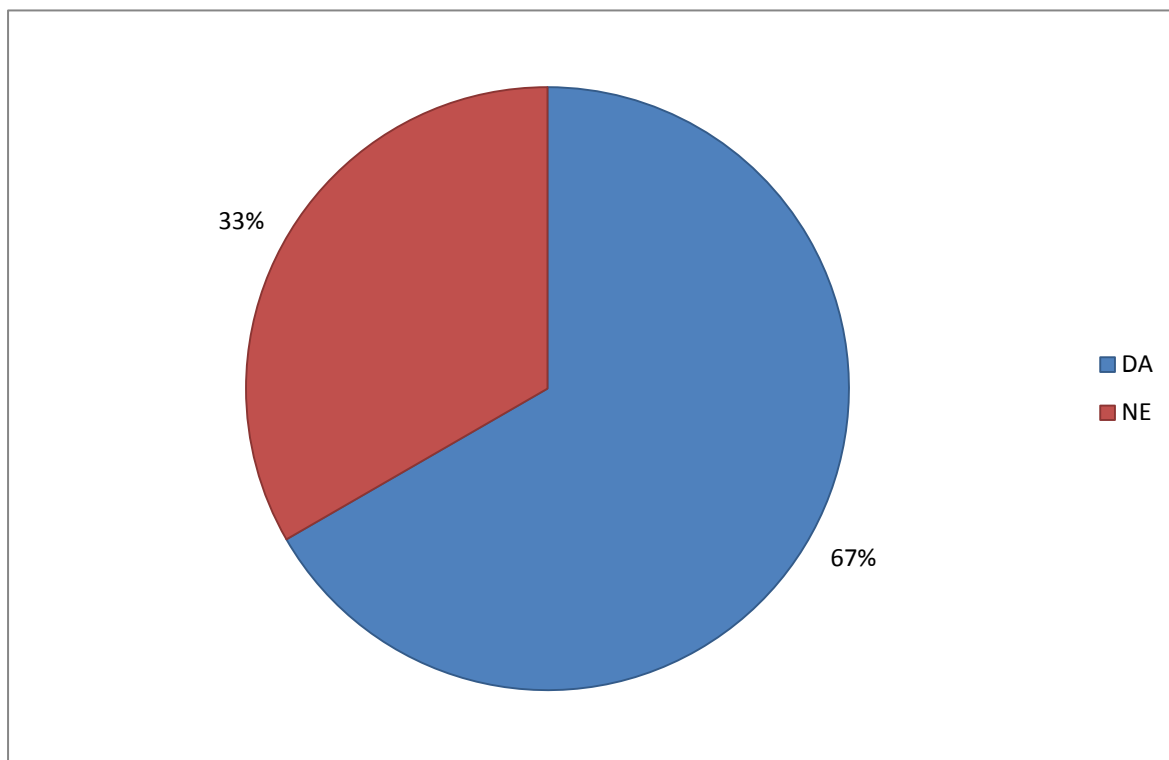
srednji	17	3 ha	4000 L	/	/	/
srednji	17	3 ha	15000 L	3000 L	1960	1962
srednji	19	5 ha	20000 L	15000 L	1940	1943
veliki	18	7,75 ha	35000 L	35000 L	1931	1987

Vinotoč

Tabela 12: Struktura vinogradov anketiranih vinogradnikov, ki imajo tudi vinotoč (gostinska dopolnilna dejavnost)

Skupina	Vinska turistična cesta	Velikost vinograda	Količina pridelanega vina letno	Količina prodanega stekleničnega vina letno	Leto zasaditve vinograda	Leto začetka pridelave vina
srednji	18	3,3 ha	12000 L	0 L	1980	1980
srednji	19	4 ha	12000 L	12000 L	1915	1915
veliki	19	12 ha	80000 L	80000 L	1980	1983
veliki	17	70 ha	550000 L	650000 L	13. stol.	1945

Graf 12: Delež obiska turistov iz tujine na gostinskih dejavnostih anketiranih vinogradnikov ob vseh treh vinskih turističnih cestah

Anketirani vinogradniki, ki so odgovorili z »Da«, so našteli tudi države, od koder prihajajo turisti. Devetkrat so anketirani vinogradniki zapisali Avstrijo in Nemčijo, trikrat Češko in Nizozemsko, dvakrat so zapisali Italijo in Združene države Amerike, enkrat Avstralijo, Hrvaško, Madžarsko, Slovaško in Švico.

3.2.2 Intervju

Z intervjujem smo dobili podatke o delu gospe Tadeje Vodovnik Plevnik in njen pogled na izobraževanje, sodelovanje in promocijo vinogradnikov, naravne in družbene dejavnike, ki vplivajo na vinogradništvo pri nas ter turistične in gostinske dejavnosti vinogradnikov.

Izvedeli smo, da je med vinogradniki prisotna pripravljenost za sodelovanje, ki pa ima različne oblike organiziranosti, da je promocija vin v celotni deželi Podravje precej slaba in bi bilo potrebnega več dela na tem področju, da se posledice gospodarske krize kažejo predvsem v znižani kupni moči ter da so posledice podnebnih sprememb za vinogradnike predvsem pozitivne narave. Po njenem mnenju sta glavna razloga za vpeljavo turistične ali gostinske dopolnilne dejavnosti poleg vinogradništva predvsem želja po večjem dobičku in želja po prodaji vina na domu.

Intervjuvanka je odgovorila na vsa predvidena vprašanja, na koncu intervjuja pa je ob možnosti, da doda kaj po svoji želji, to odklonila. Celoten intervju je v Prilogi 7 (str. 67-70).

4 RAZPRAVA

Z raziskovalnim delom smo dosegli cilje raziskovalne naloge, odgovorili na raziskovalna vprašanja ter potrdili oziroma ovrgli hipoteze. Na tem mestu pa velja opozoriti, da vsi doseženi cilji, odgovori na vprašanja in zaključki glede hipotez temeljijo na zbrani literaturi, rezultatu intervjuja in na rezultatu ankete, katerega vzorec obsega le 37 anket. Rezultati bi ob večjem vzorcu lahko bili drugačni.

Hipoteza 1: V strukturi vinogradov (velikost, količini pridelanega vina) in željah, načrtih, povezanosti in sodelovanju anketiranih vinogradnikov ne bo večjih razlik glede na to, ob kateri vinski turistični cesti se nahajajo (VTC 17, VTC 18 ali VTC 19).

Ob Podpohorski vinski turistični cesti ali VTC 17 se nahaja 7 malih (Tabela 1), 3 srednji (Tabela 4) in 3 veliki vinogradniki (Tabela 7) glede na našo delitev. 12 anketiranih vinogradnikov si želi več sodelovanja z drugimi, medtem ko so 3 zadovoljni s trenutnim stanjem (Graf 9). Delež zadovoljnih je 25 %. V organizirani obliki sodelovanja (društvo, zadruga...) so z drugimi vinogradniki povezani 4 anketirani vinogradniki, ostali navajajo slabo sodelovanje, sodelovanje zgolj na redkih srečanjih ali pa sodelovanja med vinogradniki sploh ni. Želje in načrti anketiranih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti so večinoma usmerjeni v obnovo vinogradov, kleti in kletarske opreme ali pa so s trenutnim stanjem zadovoljni in želijo samo nadaljevati obstoječe stanje.

Ob Mariborski vinski turistični cesti ali VTC 18 se nahajata 2 mala (Tabela 2), 3 srednji (Tabela 5) in 3 veliki vinogradniki (Tabela 8) glede na našo delitev. 7 anketiranih vinogradnikov si želi več sodelovanja z drugimi, le eden je zadovoljen s trenutnim stanjem (Graf 9). Delež zadovoljnih je 14,3 %. Prav tako je le en anketirani vinogradnik povezan v organizirani obliki – zadrugi, ostali sodelujejo le na raznih srečanjih in dogodkih ali pa sploh ne. Želje in načrti anketiranih vinogradnikov ob Mariborski vinski turistični cesti so večinoma usmerjeni v posodobitev in obnovitev vinogradov in potrebne opreme, eden celo omenja zmanjšanje sortnega sestava ali tudi vinograda.

Ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti ali VTC 19 se nahaja 1 mali (Tabela 3), 10 srednjih (Tabela 6) in 3 veliki vinogradniki (Tabela 9) glede na našo delitev. 13 anketiranih vinogradnikov si želi več sodelovanja z drugimi, le eden je zadovoljen s trenutnim stanjem (Graf 9). Delež zadovoljnih je 7,7 %. V organizirani obliki sodelovanja je z drugimi

vinogradniki povezanih kar 8 od 14 anketiranih vinogradnikov. Ostali sodelujejo zgolj na raznih srečanjih in dogodkih ali pa sploh ne. Želje in načrti anketiranih vinogradnikov ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti so najbolj usmerjeni v povečanje prodaje vina, zvišanje cen vina in obnovitev vinogradov, kleti ter kletarske opreme. Anketiranega vinogradnika, ki bi zapisal, da si želi zgolj nadaljevati z obstoječim, na tem območju ni.

Ob Podpohorski vinski turistični cesti občutno prevladujejo mali vinogradniki, medtem ko ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti prevladujejo srednji vinogradniki. Ob Mariborski vinski turistični cesti so vinogradniki po velikost dokaj sorazmerno razporejeni. V organizirani obliki sodelovanja je povezanih 30,8 % anketiranih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti, 14,3 % ob Mariborski vinski turistični cesti in 57,1% ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti. Največji delež s sodelovanjem med vinogradniki zadovoljnih anketiranih vinogradnikov je ob Podpohorski vinski turistični cesti (25 %), manj jih je ob Mariborski vinski turistični cesti (14,3%) in najmanj ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti (7,7%). Prevladujoče želje in načrti anketiranih vinogradnikov ob Podpohorski vinski turistični cesti in Mariborski vinski turistični cesti so skoraj enake, medtem ko si anketirani vinogradniki ob Gornje slovenjegoriški vinski turistični cesti želijo predvsem povečanje prodaje vina in zvišanje cen vina.

Našo hipotezo lahko le delno potrdimo, saj opazimo da med anketiranimi vinogradniki ob Podpohorski vinski turistični cesti in Mariborski turistični cesti res ni večjih razlik, medtem ko se Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta od ostalih dveh razlikuje. Na tem območju se želje vinogradnikov namreč precej razlikujejo od želj vinogradnikov ob ostalih dveh cestah, dosti boljša je tudi povezanost med vinogradniki, čeprav so vinogradniki ob tej cesti najmanj zadovoljni s trenutnim stanjem.

Hipoteza 2: Najpomembnejši vpliv na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina imajo po mnenju anketiranih vinogradnikov podnebne spremembe kot naravni dejavnik in gospodarska kriza kot družbeni dejavnik.

Kot prikazuje Graf 2, je kar 31 anketiranih vinogradnikov iz vseh treh vinskih turističnih cest zapisalo, da so podnebne spremembe najpomembnejši naravni dejavnik, ki vpliva na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina. Podnebne spremembe se po mnenju anketiranih vinogradnikov kažejo v pogostejših nepričakovanih vremenskih spremembah, zgodnejši trgatvi in razmahu boleznih vinske trte.

Graf 3 prikazuje, da je po mnenju anketiranih vinogradnikov gospodarska kriza najpomembnejši družbeni dejavnik, ki vpliva na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina. Gospodarska kriza se kaže v slabši kupni moči, manjši količini prodanega vina in nizki odkupni ceni vina.

Te trditve potrjuje tudi članek D. C., ki opisuje močne vplive podnebnih sprememb v Veliki Britaniji (C., 2013) in članek v časopisu Finance.si L. Dakić, ki trdi, da je gospodarska kriza glavni razlog za upad kupovanja vina med potrošniki (Dakić, 2010).

Hipotezo smo potrdili tudi s pomočjo intervjuvanke, ki meni, da so podnebne spremembe močen naravni dejavnik, ki vpliva na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina že od leta 2000 ter da je gospodarska kriza zagotovo pomemben družbeni dejavnik, ki vpliva na pridelavo, proizvodnjo in prodajo vina.

Hipoteza 3: Prisotnost dopolnilne gostinske turistične dejavnosti anketiranih vinogradnikov je odvisna od velikosti njihovega vinograda, količine pridelanega oziroma proizvedenega vina in prodanega stekleničenega vina.

Med anketiranimi vinogradniki iz vseh treh obravnavanih vinskih turističnih cest se pojavljajo 3 oblike gostinske turistične dejavnosti. Te tri oblike so: kmetija z nastanitvijo, izletniška oziroma turistična kmetija in vinotoč.

Kmetijo z nastanitvijo kot dopolnilno gostinsko dejavnost na kmetiji ima en mali, en srednji in en veliki (anketirani) vinogradnik. Deleži vseh vinogradnikov, ki imajo kot gostinsko dopolnilno dejavnost kmetijo z nastanitvijo, so v tem primeru: 33,3 % mali vinogradniki, 33,3 % srednji vinogradniki in 33,3 % veliki vinogradniki.

Izletniško oziroma turistično kmetijo kot gostinsko dopolnilno dejavnost na kmetiji imata 2 mala, 4 srednji in 2 velika (anketirana) vinogradnika. Deleži vseh vinogradnikov, ki imajo kot dopolnilno gostinsko dejavnost izletniško oziroma turistično kmetijo, so naslednji: 25 % mali vinogradniki, 50 % srednji vinogradniki in 25 % veliki vinogradniki.

Vinotoč kot dopolnilno gostinsko dejavnost na kmetiji imata 2 srednja in 2 velika (anketirana) vinogradnika. Deleži vseh vinogradnikov, ki imajo kot gostinsko dopolnilno dejavnost vinotoč, so v tem primeru: 0 % mali vinogradniki, 50% srednji vinogradniki in 50 % veliki vinogradniki.

Če upoštevamo le izletniške oziroma turistične kmetije in vinotoče lahko našo hipotezo potrdimo, saj imajo v teh dveh primerih eno izmed teh dveh oblik gostinske dopolnilne dejavnosti v skupno najmanj 75 % srednji in veliki vinogradniki. Ob tem velja omeniti tudi trditev intervjuvanke, ki meni, da na odločitev za gostinsko dopolnilno dejavnost vplivata tudi primerna količina in kakovost vina. Prisotnost kmetije z nastanitvijo kot gostinske dopolnilne dejavnosti med (anketiranimi) vinogradniki pa ni odvisna od velikosti njihovega vinograda, količine pridelanega oziroma proizvedenega vina in prodanega stekleničenega vina. V tem primeru je prisotnost gostinske dopolnilne dejavnosti enakomerno razporejena med vse tri skupine (mali, srednji in veliki) vinogradnikov. S tem smo hipotezo delno potrdili.

5 ZAKLJUČEK

Z raziskovalnim delom smo ugotovili, da so najmočnejši naravni dejavnik, ki vpliva na vinogradništvo ob vseh treh obravnavanih vinskih turističnih cestah, podnebne spremembe. Te imajo na rast grozdja in proizvodnjo vina pozitivne kot tudi negativne učinke. Najpomembnejši družbeni dejavnik pa je v tem primeru gospodarska kriza, ki ima največji vpliv predvsem na kupno moč prebivalstva ter odkupno ceno vina (ta je namreč precej nizka).

Ob Podpohorski in Mariborski vinski turistični cesti se spopadajo tudi s preslabimi možnostmi organiziranega sodelovanja, ki pa so ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti nekoliko boljše. Kljub temu vinogradniki ob Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti izražajo večje nezadovoljstvo. Ob tem se nam poraja vprašanje, zakaj se ravno to območje tako razlikuje.

Ugotovili smo tudi, da se z gostinsko dopolnilno dejavnostjo ukvarja 41 % vseh anketiranih vinogradnikov. Za gostinski dopolnilni dejavnosti izletniška oziroma turistična kmetija in vinotoč se odločajo večinoma srednji in veliki vinogradniki, ki imajo za takšno dejavnost tudi zadostno količino pridelanega oziroma proizvedenega vina.

Možne izboljšave našega raziskovalnega dela vidimo v številčno večjem vzorcu anketiranih vinogradnikov, kar bi po našem mnenju dalo tudi boljše in natančnejše rezultate. Raziskovalno delo bi lahko v bodoče razširili tudi na celotno vinorodno deželo Podravje, celotno Slovenijo ali pa celo na vinske turistične ceste v Avstriji, ki so del projekta Vino Cool.

V uvodu naše naloge smo zapisali, da je naš cilj tudi pomagati vinogradnikom pri večji prepoznavnosti in promociji. Zato smo se odločili, da s pomočjo dijakinje Ane Urleb ustvarimo skupni zaščitni znak vseh treh obravnavanih vinskih turističnih cest (Priloga 8). Ta znak naj bi vinogradnikom omogočal večjo prepoznavnost med ljudmi. Prav tako obstaja možnost izdelave učne poti in aplikacije za pametne telefone.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Družbena odgovornost nas nagovarja, da pripomoremo k trajnostnemu razvoju in ob tem ne pozabimo na svojo odgovornost za vpliv, ki ga imamo na družbo, transparentnost, etično obnašanje, spoštovanje drugih, mednarodne norme obnašanja, pravni red in človekove pravice.

Z našim raziskovalnim delom bi radi posebno opozorili na trajnostni razvoj slovenskega kmetijstva, predvsem vinogradništva. Upamo, da bo naše raziskovalno delo dajalo pozitiven vpliv na družbo in jo spodbujalo k odgovornemu ravnanju, da bodo ljudje sprejemali odločitve z večjim upoštevanjem možnih posledic na družbo. Ugotavljamo, da so vinogradniki nezadovoljni s trenutnim stanjem, kar lahko v bodoče vodi v še večje opuščanje te kmetijske panoge. Vinogradništvo je ena izmed pomembnejših kmetijskih panog, ki ima na Slovenskem zelo dobre naravne pogoje in zato je edino prav, da ga ohranjamo in ne uničujemo. S to nalogo želimo opozoriti na težave, s katerimi se soočajo vinogradniki, in hkrati opomniti ljudi na vse možnosti, ki nam jih narava v Sloveniji podarja.

7 VIRI IN LITERATURA

C., D., 2013. *Segrevanje ozračja ugodno za britanska vina*. [Elektronski]

Available at:

http://www.siol.net/novice/znanost_in_okolje/2013/04/segrevanje_ozracja_ugodno_za_britanska_vina.aspx?format=json&mob=1&hide_hf=1&os=wf&ver=1.0

[Poskus dostopa 20 januar 2016].

Colnarič, J. & Vrabl, S., 2011. *Vpliv okolja na rast, razvoj, rodnost in kakovost pridelka*.

[Elektronski]

Available at: http://www.savel-hobi.net/leksikon/htm/trta/htmlt/vpliv_okolja.htm

[Poskus dostopa 19 januar 2016].

Dakić, L., 2010. *Vino je med tistimi pridelki, ki se jim ljudje v času krize najprej odpovedo*.

[Elektronski]

Available at: <http://www.finance.si/287772/Cene-vina-%C5%BEE-desetletje-skorajda-nespremenjene?metered=yes&sid=402687436>

[Poskus dostopa 19 januar 2016].

D. v. M. n. D. p., 2010. *Društvo vinogradnikov Miklavž na Dravskem polju*. [Elektronski]

Available at: <http://www.vinogradniki-miklavz.si/>

[Poskus dostopa 30 januar 2016].

K. g. z. S., brez datuma *Pošteno in pravično plačilo slovenskim kmetom*. [Elektronski]

Available at: www.dolenjskilist.si/media/objave/dokumenti/2015/10/14/kmetje.doc

[Poskus dostopa 26 januar 2016].

Krašovec, J., 2015. *Pogoji za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji*. [Elektronski]

Available at: <http://www.turisticnekmetije.si/pogoji-za-opravljanje-turisticne-dejavnosti-na-kmetiji>

[Poskus dostopa 20 januar 2016].

Kuljaj, I., 2005. *Trte in vina na Slovenskem*. Ljubljana: Magnolija.

Kulovec, M., 2002. *Dopolnilne dejavnosti na kmetiji*. Ljubljana: Kmečki glas.

Lapajne, L., 2006. *Socialne in prostorske spremembe slovenskega podeželja z vidika vključevanja v evropsko kmetijsko politiko*. [Elektronski]

Available at: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/lapajne-lara.pdf>

[Poskus dostopa 20 januar 2016].

Muster, M., 2009. *Poznavanje problematike podnebnih sprememb med prebivalci Slovenije*.

[Elektronski]

Available at: http://www.umanotera.org/upload/files/Mediana_podnebj.pdf

[Poskus dostopa 13 januar 2016].

M. z. k. g. i. p., 2015. *Dopolnilne dejavnosti na kmetiji*. [Elektronski]

Available at:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/dopolnilne_dejavnosti_na_kmetiji/

[Poskus dostopa 24 januar 2016].

Pinus, brez datuma *Bolezni in škodljivci*. [Elektronski]

Available at: http://www.pinus-tki.si/sl/Bolezni_2/

[Poskus dostopa 20 januar 2016].

Prunk, J., 1994. *Vodnik po slovenskih vinorodnih okoliših*. Ljubljana: Založba Grad.

Ruševac, brez datuma *Podpohorska vinsko turistična cesta VTC 17*. [Elektronski]

Available at: <http://www.rusevec.com/dozivetja-kulinarika/34-do%C5%BEivetja/219-podpohorska-vinsko-turisti%C4%8Dna-cesta-vtc-17.html>

[Poskus dostopa 2 januar 2016].

Senegačnik, J., 2013. *Slovenija 1*. Ljubljana: Modrijan.

S. t. o., 2015. *Domov*. [Elektronski]

[Poskus dostopa 30 januar 2016].

S. t. o., 2015. *Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta (VTC 19)*. [Elektronski]

Available at: [http://www.slovenia.info/si/Vinske-ceste/Gornje-slovenjegori%C5%A1ka-vinska-turisti%C4%8Dna-cesta-\(VTC-19\).htm?vinska_cesta=65&lng=1](http://www.slovenia.info/si/Vinske-ceste/Gornje-slovenjegori%C5%A1ka-vinska-turisti%C4%8Dna-cesta-(VTC-19).htm?vinska_cesta=65&lng=1)

[Poskus dostopa 3 januar 2016].

S. t. o., 2015. *Mariborska vinska turistična cesta (VTC 18)*. [Elektronski]
Available at: http://www.slovenia.info/si/vinska-cesta/Mariborska-vinska-turisti%C4%8Dna-c.htm?vinska_cesta=41&lng=1

[Poskus dostopa 2 januar 2016].

S. t. o., 2015. *Podpohorska vinska turistična cesta*. [Elektronski]

Available at: http://www.slovenia.info/si/Vinske-ceste/Podpohorska-vinska-turisti%C4%8Dna-cesta.htm?vinska_cesta=39&lng=1

[Poskus dostopa 13 januar 2016].

T. i. c. M., brez datuma *Mariborska vinska pot*. Maribor: s.n.

u. T., 2005. *Mariborska vinska turistična cesta (VTC 18)*. [Elektronski]

Available at: http://travel.over.net/mariborska_vinska_turisticna_cesta_vtc_18/

[Poskus dostopa 15 december 2015].

V. C., 2010. *Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta - VTC 19*. [Elektronski]

Available at: <http://www.vinocool.eu/2010/10/gornje-slovenskogoriska-vinska.html>

[Poskus dostopa 17 december 2015].

V. C., 2010. *Mariborska vinska turistična cesta - VTC 18*. [Elektronski]

Available at: <http://www.vinocool.eu/2010/10/mariborska-vinska-turisticna-cesta-vtc.html>

[Poskus dostopa 15 december 2015].

V. C., 2010. *Podpohorska vinska turistična cesta - VTC 17*. [Elektronski]

Available at: <http://www.vinocool.eu/2011/11/podpohorska-vinska-turisticna-cesta-vtc.html>

[Poskus dostopa 16 december 2015].

V. C., brez datuma *Vinske ceste*. [Elektronski]

Available at: <http://www.vinocool.eu/p/vinske-ceste-vinocool.html>

[Poskus dostopa 14 december 2015].

Vodovnik Plevnik, T., 2016. *Intervju z gospo Taadejo Vodovnik Plevnik* [Intervju] (15 januar 2016).

Vodovnik, A. & Vodovnik Plevnik, T., 2007. *Vinorodna dežela Podravje*. Maribor: Kmetijsko gozdarski zavod Maribor.

W. p. e., 2014. *Kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije*. [Elektronski]

Available at:

https://sl.wikipedia.org/wiki/Kmetijstvo_in_gozdarstvo_Slovenije#Dru.C5.BEebene_razmere_za_kmetijstvo_v_Sloveniji

[Poskus dostopa 26 januar 2016].

Zorc, M., 2013. *Gospodarska kriza v Sloveniji in ukrepi za izhod iz nje*. [Elektronski]

Available at: <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-141-0/prispevki/013.pdf>

[Poskus dostopa 15 januar 2015].

Z. z. t. M., 2007. *Zemljevid vinsko-kulturne poti nadvojvode Janeza*, Maribor: Zavod za turizem Maribor.

Z. z. t. M.-P., 2014. *Gornje slovenjgoriška vinska turistična cesta*. [Elektronski]

Available at: <http://maribor-pohorje.si/gornje-slovenjgoriska-vinska-turisticna-cesta.aspx>

[Poskus dostopa 17 december 2015].

Z. z. t. M.-P., 2014. *Maribor Pohorje*. [Elektronski]

Available at: <http://maribor-pohorje.si/priporocamo.aspx>

[Poskus dostopa 30 januar 2016].

Z. z. t. M.-P., 2014. *Mariborska vinska pot*. [Elektronski]

Available at: <http://maribor-pohorje.si/paketne-ponudbe/ogledi-in-izleti/mariborska-vinska-pot.aspx>

[Poskus dostopa 30 januar 2016].

Z. z. t. M.-P., 2014. *Mariborska vinska turistična cesta*. [Elektronski]

Available at: <http://maribor-pohorje.si/mariborska-vinska-turisticna-cesta.aspx>

[Poskus dostopa 18 januar 2016].

Z. z. t. M.-P., 2014. *Podpohorska vinska turistična cesta*. [Elektronski]

Available at: <http://maribor-pohorje.si/podpohorska-vinska-turisticna-cesta.aspx>

[Poskus dostopa 16 december 2015].

Z. z. t. M.-P., 2014. *Stara trta*. Maribor: Zavod za turizem Maribo-Pohorje.

PRILOGE

Priloga 1: Anketa

ANKETA

Pri pouku geografije sem se odločila, da bom izdelala raziskovalno nalogo na temo vinogradništva v mariborskem vinorodnem podokolišu in njegove povezave s turizmom. Prosim vas, da naslednjo anketo izpolnite korektno. Anketa je anonimna.

Spol: M Ž Starost: _____

1. Pod katero vinsko turistično cesto spada vaša dejavnost?
 - a) Mariborska vinska turistična cesta (VTC 18).
 - b) Podpohorska vinska turistična cesta (VTC 17).
 - c) Gornje slovenjegoriška vinska turistična cesta (VTC 19).
2. Velikost vašega vinograda: _____
Količina pridelanega vina letno: _____
Količina prodanega stekleničenega vina letno: _____
3. Ali je pridelava vina pri vas del družinske tradicije? DA NE
Kdaj ste vi (oz. vaši predniki) prvič zasadili vinograde? _____
Od kdaj pridelujete vino? _____
4. Kateri naravni dejavnik pri vas najbolj vpliva na pridelavo in prodajo vina?
 - a) podnebne spremembe
 - b) izrabljena in ekološko oporečna prst
 - c) pretiran razmah škodljivcev
 - d) drugo: _____

Kako oziroma na kakšen način? _____

5. Kateri družbeni dejavnik pri vas najbolj vpliva na pridelavo in prodajo vina?

a) razdrobljenost kmetijskih zemljišč

b) odseljevanje ljudi

c) gospodarska kriza

d) drugo: _____

Kako oziroma na kakšen način? _____

6. Kako oziroma na kakšen način prodajate vino?

a) na domu

b) Sami ga razvažamo.

c) Prodamo v trgovino, gostilno, hotel in/ali restavracijo, kjer ga prodajo naprej.

d) drugo: _____

7. Komu oziroma kam prodate vino?

a) domačinom, prijateljem in sorodnikom

b) slovenskim turistom (v/po Sloveniji)

c) tujcem (v tujino)

d) drugo: _____

Če ste obkrožili C, naštejite države, kamor najpogosteje prodate vino: _____

8. Ali bi si želeli prodajo povečati? DA NE

Če ste odgovorili z DA: Kako bi to storili? _____

9. Ali je pridelava in prodaja vina vaš (oziroma vaše družine) edini vir zaslužka?

DA NE

10. Ali se ob vinogradništvu in/ali vinarstvu ukvarjate še s kakšno drugo dejavnostjo?

DA NE

Če ste odgovorili z DA: Katero? _____

11. Ali imate tudi katero izmed gostinskih dopolnilnih dejavnosti? DA NE

Če ste pri tem vprašanju obkrožili **DA**, izpolnite **naslednja tri** vprašanja, če ste obkrožili **NE**, nadaljujte z odgovarjanjem na **15.** vprašanje.

12. Katero gostinsko dejavnost imate?

- a) kmetija z nastanitvijo
- b) izletniška (turistična) kmetija
- c) vinotoč
- d) osmica
- e) planšarija

13. Število obiskovalcev letno: _____

14. Ali obiskovalci prihajajo tudi iz tujine? DA NE

Če ste odgovorili z DA: Naštejte države, od koder najpogosteje prihajajo obiskovalci. _____

15. Kako ste povezani z drugimi vinogradniki v vinorodnem podokolišu Maribor? _____

16. Ali bi si želeli sodelovanja?

VEČ MANJ SEM ZADOVOLJEN (obkrožite)

17. Kaj bi si v vašem vinogradništvu najbolj želeli spremeniti? _____

18. Kakšni so vaši načrti za prihodnost? _____

Hvala za sodelovanje!

Priloga 2: Seznam vinogradnikov Podpohorske vinske turistične ceste (VTC 17)

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede - Posestvo Meranovo

Vinogradništvo Dušan Šfiligoj-Kočevar

Vinogradništvo in vinotoč Dušan Jaunik

Vinogradništvo Milan Kocutar

Vinogradništvo Peter Kramer

Vinotoč Šega

Izletniška kmetija Mikuž - M-vino

Izletniška kmetija Šafarič

Vinotoč Fajfar

Izletniška kmetija Ledinek

Izletniška kmetija Ortan

Vinotoč Vrecl

Izletniška kmetija Grašič

Turistična kmetija Angelca Štern Pri Kovačniku

Izletniška kmetija Uranjek - Pri baronu

Izletniška kmetija Kobalej-Bauhnik

Izletniška kmetija Papež

Vinogradništvo Pokrivač Tomislav-Jakl

Vinogradništvo Alojz Hojnik

Vinogradništvo Matej Hojnik

Vinogradništvo Potočnik

Izletniška kmetija Janžič

Vinogradništvo Zorjan

Vinogradništvo Gregorič

Vinogradništvo Gorca Švabovih

Hiša vin Frešer

Vinotoč Kropec

Vinogradništvo Andreja Špes Drozg

Vinogradništvo Anton Leskovar

Klet Bistrica

Vinogradništvo in sadjarstvo Podlesnik

Vinogradništvo Kiker
Vinogradništvo Bogatič
Vinogradništvo Marijan Škorjanc
Vinogradništvo Videčnik Vlado
Vinogradništvo in sadjarstvo Brglez-Šparovec
Vinogradništvo in sadjarstvo Sadek
Vinogradništvo Jevšenak Ignac
Vinogradništvo Golčer Franc-Žužej
Vinska klet Zlati grič z vinorodnimi Škalcami
Vinotoč Cugmas
Izletniška kmetija Marguč
Vinogradništvo in sadjarstvo Založnik
Turistična kmetija Arbajter
Turistična kmetija Urška
Izletniška kmetija Ančka
Izletniška kmetija Ravničan
Turistična kmetija Arzenšek
Turistična kmetija Gričnik
Turistična kmetija Kovše-Kočnik
Turistična kmetija Ločnikar
Turistična kmetija Ramšak
Turistična kmetija Pačnik
Izletniška kmetija Kukovič
Izletniška kmetija Lopan
Izletniška kmetija Gačnikov hram
Izletniška kmetija Krošlovi
Pletarstvo Kalšek z lastno vinsko kletjo
Izletniška kmetija, vinogradništvo in turizem Lovrenčič - domačija Debeljak (Poljčane)
Vinogradništvo Črešnar
Škofijska vinska klet (Slovenska turistična organizacija, 2015) (Ruševce, brez datuma)

Priloga 3: Seznam vinogradnikov Mariborske vinske turistične ceste (VTC 18)

Turistična kmetija Emil - z nastanitvijo
Turistična kmetija pri Mateju - z nastanitvijo
Turistična kmetija z nastanitvijo Frida Bračko
Turistična kmetija z nastanitvijo Pri Ratu
Izletniška kmetija Bajc Anica
Izletniška kmetija Dobaj-Bobič
Izletniška kmetija Koren - Pri Korošču
Izletniška kmetija Krامل-Janč
Izletniška kmetija Ljudmila Dvoršak
Izletniška kmetija Lorbek-Sabnik
Izletniška kmetija Markuš
Izletniška kmetija Mihael Kovačič
Izletniška kmetija Slanič
Izletniška kmetija Žunko
Protnerjeva hiša Joannes
Izletniška kmetija Cvetka
Izletniška kmetija Jurček
Izletniška kmetija Vališer
Izletniška kmetija Pri starem Kovaču
Vinotoč Alojz Mak
Vinotoč Ana Rožman
Vinotoč Anderlič Franjo
Vinotoč Angela Knuplež
Vinotoč Cizerl Maja
Vinotoč Darja Protner
Vinotoč Dugonik Branko
Vinotoč Dušan Savič
Vinotoč Franc Brunček
Vinotoč Hauptman
Vinotoč Ivan Celcer
Vinotoč Jošt

Vinotoč Valentan

Vinotoč Vlado Mak

Vinogradi Horvat

Vinogradništvo Čerče

Vinogradništvo Hlade

Vinagova klet

Vinoteka Rožmarin

Vinogradništvo Šabec Alojz (Slovenska turistična organizacija, 2015)

Priloga 4: Seznam vinogradnikov Gornje slovenjgoriške vinske turistične ceste (VTC 19)

Dopler-Krsnik
Družinska kmetija Protner
Izletniška kmetija Gorjup
Izletniška kmetija Marjan Petek
Izletniška kmetija Puša
Izletniška kmetija Viljem Gaube
Izletniški turizem Ivan Perko
turizem na kmetiji Angela Pojbič
Kmetija Bogomir Gornik
Kmetija Ivan in Brigita Kren
Kmetija Ivan Purgaj
Kmetija Maks Jarc
Prodaja vina Anton Perko
Prodaja vina Branko Bauman
Prodaja vina Karl Krsnik
Prodaja vina Milan Ferik
Sadjarstvo in vinogradništvo Alojz Valdhuber
Sadjarstvo in vinogradništvo Ivan in Betka Kren
Turistična kmetija Simon in Jelka Kozar
Vinarstvo in sadjarstvo Ignac Jamnik
Vinogradništvo Alfonz Divjak
Vinogradništvo Alojz Gaube
Vinogradništvo Danilo Vračko
Vinogradništvo Erna Šerbinek
Vinogradništvo Franc Vrezner
Vinogradništvo in klet Mirko Očkerl
Vinogradništvo in Sadjarstvo Marjan Vdovič
Vinogradništvo Ivan Dreisiebner
Vinogradništvo Ivan Elšnik
Vinogradništvo Ivan Vračko
Vinogradništvo Ivo Senekovič

Vinogradništvo Jurij Hlupič
Vinogradništvo Karel Fabijan
Vinogradništvo Kraner-Plateis
Vinogradništvo Kristina Valcl
Vinogradništvo Leber Rajko
Vinogradništvo Leber-Vračko
Vinogradništvo Marija, Alojz Jarc
Vinogradništvo Miran Žmavc
Vinogradništvo Miroslav Trojner
Vinogradništvo Pavel Lavrenčič
Vinogradništvo Peter Jamšek
Vinogradništvo Roman Mulec
Vinogradništvo Srečko Črnko
Vinogradništvo Tomo Hlebič
Vinogradništvo, kletarstvo in sadjarstvo Šerbinek-Kušter
Vinotoč Jakob Leber
Vinotoč Janko Ornik
Vinotoč Marijan Holer
Vinotoč Milena Vrezner
Vinska klet Dveri-Pax (Slovenska turistična organizacija, 2015)

Priloga 5: Prva elektronska pošta vinogradnikom

Pozdravljeni!

Pri pouku geografije smo se odločili, da bomo izdelali raziskovalno nalogo na temo vinogradništva v mariborskem vinorodnem podokolišu. Zato vas prosimo, da izpolnite priloženo anketo.

Anketa je anonimna. Podatki iz ankete bodo uporabljeni zgolj v namene te raziskovalne naloge.

Anketa je napisana v Wordovem dokumentu, zato vas naprošamo, da vsak svoj odgovor zapišete ob rdeči veliki tiskani O (O:).

Izpolnjeno anketo nam, prosim, pošljite na ta elektronski naslov.

Zahvaljujemo se in vas lepo pozdravljamo!

(6. oktober 2015)

Priloga 6: Druga elektronska pošta vinogradnikom

Pozdravljeni!

Ponovno se na vas obračamo s prošnjo, da nam odgovorite na sporočilo, ki smo vam ga poslali pred tremi tedni. V tistem sporočilu smo vas prosili, da izpolnite anketo, ki jo potrebujemo za izdelavo raziskovalne naloge. Če ne bomo dosegli zadostnega števila oddanih oziroma korektno izpolnjenih anket, bo naloga izgubila svojo vrednost.

Z nalogo želimo doseči večjo povezanost in prepoznavnost vinogradništva v Mariboru in njegovi okolici. V ta namen imamo v načrtu tudi izdelati reklamno gradivo, ki bo namenjeno turistom za lažjo orientacijo.

Anketa je anonimna. Podatki iz ankete bodo uporabljeni zgolj v namene te raziskovalne naloge.

Anketa je napisana v Wordovem dokumentu, zato vas naprošamo, da vsak svoj odgovor zapišete ob rdeči veliki tiskani O (O:).

Izpolnjeno anketo, prosim, pošljite na ta elektronski naslov. V primeru, da imate kakršnakoli vprašanja, nas lahko kontaktirate na telefonsko številko.

Iskreno se zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo!

(27. oktober 2015)

Priloga 7: Intervju z gospo Tadejo Vodovnik Plevnik

Pozdravljeni! Najprej bi vas prosila, da se predstavite in mi poveste nekaj o svojem delu.

Moje ime je Tadeja Vodovnik Plevnik. Zaposlena sem na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor kot svetovalka, specialistka za vinarstvo in pridelavo sadjevca. Moje osnovno poslanstvo je svetovalno izobraževalne narave. Tako nudim vinogradnikom, vinarjem in sadjarjem strokovno pomoč pri pridelavi vina in sadjevca, največ preko osebnih svetovanj in predavanj. Organiziram in izvajam tudi razne seminarje in tečaje. Objavljam aktualne članke in nasvete v strokovnih revijah, na spletu, radiu in na televiziji. Sem tudi pokuševalka vina z licenco in tako ocenjujem vina po ZOV-u, na lokalnih, regijskih, državnem in mednarodnih ocenjevanjih.

Izobraževanje in sodelovanje vinogradnikov

Kako poteka vaše delo oziroma sodelovanje z vinogradniki?

Moje sodelovanje z vinogradniki je na osebni ravni in preko organiziranih predavanj. Zelo dobro sodelujem z vinogradniško vinarskimi društvi, v katera so včlanjeni vinogradniki.

Menite, da so vinogradniki pripravljeni sodelovati med seboj?

Seveda so, poznamo pa različne oblike sodelovanja, povezovanja in organiziranosti. Nekatere imajo izključno gospodarsko poslovne interese, druge pa le povezujejo pridelovalce na nekem območju, v cilju posredovanja strokovnih informacij, preverjanja kakovosti vina in druženja. Tako srečamo naslednje oblike organiziranosti:

- kmetijske in vinarske zadruge,
- Vinska družba Slovenije,
- Združenje družinskih vinogradnikov - vinarjev Slovenije,
- vinogradniško-vinarska društva,
- VINIS - Zveza vinogradniško-vinarskih društev Slovenije.

Od več kot 140 vinogradnikov, ki se nahajajo ob 3 vinskih turističnih cestah sem zbrala vzorec le nekaj čez 40 anket. Menite, da je ta vzorec glede na pripravljenost za sodelovanje vinogradnikov realen oziroma pričakovan?

Tak rezultat me preseneča in žalosti. Pričakovala bi večjo odzivnost, saj je tema raziskovalne naloge zelo aktualna in se dotika ravno njih.

Ali ta vzorec po vašem mnenju predstavlja dejansko pripravljenost za sodelovanje vinogradnikov?

Seveda ne. Verjetno bi bilo potrebno pri tistih vstopiti v osebni kontakt, saj so nekateri v današnjem času manj zaupljivi.

Primerjava med tremi vinskimi turističnimi cestami

Ali med vinogradniki ob Podpohorski, Mariborski in Gornje slovenjgoriški vinski turistični cesti opazite razlike (v njihovem delu, uspešnosti sodelovanju in povezovanju)?

Ne, več ali manj se vsi trudijo sodelovati v eni od oblik organiziranosti. Je pa res, da jih glavnina sodeluje v društvih, manj pa v poslovnih združenjih.

Promocija in reklamiranje

Kakšno je vaše mnenje o promociji na teh treh vinskih cestah?

Glede promocije so seveda še velike rezerve. Veliko več bi se moralo delati na tem.

Menite, da mariborski vinorodni podokoliš potrebuje več reklame/promocije?

Ne samo mariborski podokoliš, tudi celotna Vinorodna dežela Podravje.

Gospodarska kriza

Kakšen je vpliv gospodarske krize na proizvodnjo, prodajo in pripravljenost za sodelovanje ter delo vinogradnikov?

Gospodarska kriza se pozna predvsem v padcu kupne moči in tako slabši prodaji vina. Bi pa ravno zaradi krize lahko prišlo do večjega povezovanja in sodelovanja med vinogradniki.

Poleg gospodarske krize predstavlja velik problem tudi starostna struktura vinogradnikov, saj je veliko starejših in mnogi nimajo primernih naslednikov, ki bi nadaljevali z vinogradništvom, tako je žal kar nekaj vinogradov opuščenih.

Podnebne spremembe

Kakšen vpliv imajo podnebne spremembe na proizvodnjo oziroma pridelavo vina v zadnjih letih?

Na vinogradništvo imajo podnebne spremembe ugoden vpliv, saj je vinska trta rastlina sonca in povečano število sončnih ur vpliva pozitivno na dozorelost grozdja in kakovost vina.

Kdaj menite, da so se pokazali prvi močni vplivi podnebnih sprememb na kakovosti vina?

V novem tisočletju, po letu 2000.

Kakšne so spremembe?

S tem ko se segreva ozračje in imamo manj padavin, grozdje prej dozoreva in dosega nadpovprečne sladkorne stopnje, ob nižjih skupnih kislinah in tako so vina višje kakovosti, bogatejša in bolj harmonična.

Ali mislite, da bi lahko podnebne spremembe imele tudi pozitiven vpliv?

Za vinogradništvo vsekakor, saj smo imeli od leta 2000 kar 7 odličnih vinskih letnikov.

Turistične in gostinske dejavnosti

Kateri je poglobitni razlog, da se vinogradniki odločajo tudi za turistično oziroma gostinsko dejavnost?

Glavni razlog je seveda prodaja vina, saj bi vsak rad glavnino vina prodal doma, na lastnem dvorišču.

Kateri vinogradniki se bodo po vašem mnenju prej odločili za vpeljavo takšne dejavnosti (glede na količino pridelanega vina, velikost vinograda, ...)?

Za vinotoč, turizem ali gostinstvo se največ odločajo tisti, ki so za te dejavnosti tudi ustrezno usposobljeni.

Ali količina pridelanega vina in velikost vinograda vplivata na odločitev o vpeljavi takšne dejavnosti?

Za tako dejavnost je seveda potrebno imeti primerno količino in kakovost vina.

Če želite lahko tudi še dodate kaj, kar vi menite, da bi bilo koristno, da izvemo glede na naše raziskovalno delo.

Mislim, da ste s temi vprašanji zaobšli vse pomembne tematike, ki so povezane z vinogradništvom.

Najlepša hvala za vaše odgovore!

(Vodovnik Plevnik, 2016)

Priloga 8: Skupni zaščitni znak vseh treh vinskih turističnih cest

